

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 151 (3313) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Nagy angol és amerikai kötelékek megkezdték a már várt partraszállási kísérletet Szicília délkeleti partján

Német vélemény szerint az angolszászok rendelkezésére álló haderő nem elegendő nagyobb szabású hadművelet végrehajtására. Kurszk vidékén erős tartalékokat vetett harcba a Szovjet

Berlin. (MTI.) Az Interimf jelenté: Július 10-re virradó éjjel tengeri és légi haderővel támogatott nagy angol és amerikai kötelékek megkezdték a már várt partraszállási kísérletet Szicília délkeleti partján. A partraszállók a tengelyes csapatok azonnali elhárításába ütköztek.

Berlin. (MTI.) Német tengeraltjárók erősen biztosított hajókaravánokból elsősorban brazilai partok közelében és az Atlanti tenger közepén 8 hajót sülyesztettek el 51.000 tonnával.

Három betörési irány lehetséges a Földközi-tengeren

Zürichbe érkezett jelentések szerint a legutóbbi 24 órában Sziciliát támadták az angolszász repülőek. A legutóbbi nagyon erős támadás Catania, Messzina és Gerbini ellen irányult.

Zürichből jelentik: Valószínű, a római rádió hírmagyarázója az Európa elleni betörés lehetőségét fejtegetve megállapítja, hogy a Földközi tengeren három támadási irányt lehet megkülönböztetni. Az első Északafrikából Délfranciaország felé mutat. Az ilyen hadműveletek feltétele azonban Szicília, Szardínia és Corsica megszállása. A második lehetőség a Balkán felé mutat. Ennek lehetőségei kedvezőbbek, előfeltétele Törökország magatartása, Kréta, Dodekanézosz és az Égei tengeri görög szigetek megszállása. A betörés harmadik lehetősége Olaszországon át való bevonulás. Ez a vállalkozás a legnehezebb, egyúttal a legcélravezetőbb.

Berlin. (Bud. Tud.): Német katonai körökben arra a véleményre hajlanak, hogy az angolok és amerikaiak ezen a nyáron már nem kísérelnek meg nagyobbarányú betörést. Emellett azonban lehetségesnek vélik, hogy az angolszászok nagyobb szabású elszigetelt hadműveleteket indítanak, különösen a földközi tengeri szigetek ellen. Berlinben bíznak a német-olasz védelemben és ezért valószínűtlennek tartják, hogy az angolszászoknak sikerül magán a szá-

razföldön nagyobb hadműveletet indítani, különösen amiatt, mert a szárazföldi hadműveletek esetén a tengelyes csapatok a legcsekélyebb gondot sem okozza, ami pedig a tengelyes haderőre illeti, berlini vélemény szerint, a tengelyes csapatok bármikor felveszik a versenyt az angolszászokkal.

A németek továbbá úgy vélik, hogy az angolszászok rendelkezésére álló haderő nem elegendő a nagy hadművelet végrehajtására. Berlinben számadatokat közölnek a szövetségesek földközi tengeri haderőjéről. Német becsülés szerint a szövetségesek 4000 repülőgéppel rendelkeznek a Földközi tenger vidékén. Ez a szám magába foglalja a csapat szállító repülőgépeket is, amelyek nem alkalmasak közvetlen harcra. Az angolszász hajóhadat lényegesen megerősítették. Két legkorszerűbb csatahajó elhagyta Gibraltár kikötőjét és a Földközi tenger nyugati részébe futott ki. Lényegesen megnövekedett a Földközi tengeren az angolszász csapatszallító hajók száma is. Ami a szárazföldi csapatokat illeti, az angolszász haderő német becsülés szerint 44 gyalogos hadosztályból és 15—20 páncélos hadosztályból állt. Berlini felfogás szerint ebből a határozottan túlszámos nagy számból betörés esetén csak a felét lehet felhasználni.

Déleurópa keleti részén az angolok nyugati részén pedig amerikaiak támadása várható

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interimf jelenté: Minden valószínűség szerint az angolok és amerikaiak egy osztották meg egymásközött a szerepeket, a Déleurópa elleni invázió sulyát az angolok, a nyugati rész ellenit az amerikaiak viselik. Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a szövetséges főhadiszállás az utóbbi időben nagyarányú csap-

patát csoportosításokat végzett és sok köteléket, amelyek nemrégben Kelet-Európában voltak, a Földközi tenger keleti térségébe helyezték át. Ezt egyrészt nyilván az ellátás megkönnyítése érdekében történt, másrészt a harcban elfáradt kötelékek kiegészítését nyugodtan a német és olasz repülő hatásterületén kívül akarják végrehajtani, de azért is, hogy az amerikai és a brit csap-

patok közötti állandó összecsapásokat elkerüljék.

Kielégítő a keleti harc értekezése

Berlinből jelentik. (B. T.) A keleti harctérről érkező jelentés szerint a szovjet Kurszk vidékén igen erős tartalékokat vetett be. A szovjet kétségbeesett kísérleteket tesz, hogy a német páncélosok által vágott ékeket elzárja. Berlinben hangsúlyozzák, hogy minden ilyen irányú kísérletet megghiúsítottak.

A Pest írja: A szokásos esti katonai jelentés elmaradt, mindössze annyit közöltek, hogy a harcértekezése keleten kielégítő. Némely katonai körök nyomtatékkal felhívják a figyelmet a most először alkalmazott nagyerejű páncéltörőkre és ugyancsak ismételtlen említik a német erők legújabb fegyvereit, köztük az új aknavetőt, amelyek már a keresztnémet vállalkozásban is nagy szerepet játszottak.

Washingtonból jelentik: (B. T.) Amerikai katonai megfigyelők úgy vélik, hogy a keleti harctéren megindult német hadműveletek aligha gyakorolhatnak nagyobb befolyást a szövetségesek Nyugat-Európa elleni támadó terveire.

Mekkora az olaszok június havi vesztesége?

Rómából jelentik: (MTI) A mai olasz lapok közlik, a harcterek főhadiszállásának közleményét a június havi veszteségekről. E szerint a hadsereg és a fasiszta milícia vesztesége a Földközi tengeren 218 halott, 260 sebesült, 10.198 eltűnt. A Balkánon és egyéb megszállt területeken 515 halott, 775 sebesült, 199 eltűnt. Orosz fronton 122 halott. Haditengerészet: 163 halott, 189 sebesült, 660 eltűnt. Légierő: 103 halott, 196 sebesült, 50 eltűnt. Kereskedelmi tengerészet: 42 halott, 49 sebesült.

Lisszabon. (MTI) A Stefani jelenté: Londonból jelentik, hogy a norvég névleges kormány Nagybritannia rendelkezésére bocsátotta Norvégia aranytartalékját, amely körülbelül 23 millió fontot tesz ki. Az aranytartalékokat az összes norvég arannyal együtt még a háború előtt vitték Londonba.

Genf. (MTI) A Német TI jelenté: A *Neues Cronicle* írja: Ha ebben az évben sem valósulna meg a második arcvonal, akkor semmi sem érne a szövetségesek együttműködése.

Távolkeletől Európáig

(P. A.) Július 8-án volt a hatodik éves fordulója annak, hogy a Japán és Kína közötti „összeütközés” megkezdődött, s azóta is tart. De már lényegesen megváltozott szembenállási viszonyok között. A lényeges változás legjellemzőbb kifejezője az, hogy ma már nem az egész Kína áll Japánnal szemben, sőt Kínának egész északi és déli része, s a keleti feleterülete az összes tengerparttal és minden világgazdasági gócpontjával együtt külön nemzeti birodalomként megszerveződött s legbarátságosabb összefüggésben van Japánnal. Ez a barátság úgy politikai, mint gazdasági és háborúviselő közösséggel valóítja meg a japán-kínai együttműködést. Csak Kínának a hegyvidékekkel herített, s India északi és Szibéria déli határhegységeivel szomszédos nyugati fele tartja Japánnal szemben az ellenségeskedést. Ennek az ellenségeskedésnek Csangkai-pek kínai tábornok a vezére, s az angol és amerikai hatalmak a fenntartói.

Háború és hadviselés ténylegesen van ugyan a felerésznyi Kína és Japán között, de diplomáciai fogalmazás szerint mindez csak „összeütközés”, „konfliktus”. És ezt a diplomáciai fogalmazást mindkét ellenfél következetesen használja. Talán ez is egyik elősegítője annak, hogy Csangkaipek hadseregéből egész seregrészek válnak le és állnak át a japánbarát nemzeti Kína hadseregébe. Nem ellenségesz szegődnek, hanem a Távolkelet felszabadítását akaró más befutásúakhoz: ahhoz a másik Kínához, melynek államfője ugyanaz a Wang-csing-wei, aki korábban, Kína nemzeti összetartásának a kezdeti idejében Csangkaipek fővezér mellett volt miniszterelnök.

A hatéves japán-kínai konfliktus tehát e hat év alatt átváltozott Kína kettéválásává, melyben már nem is Japán és kínai áll egymással szemben, hanem keleti és a nyugati Kína, két kínai pártáramlat: egyik (a Csangkaipeké) az angol-amerikai segítségben bizakodva, a másik (a Wang-csing-weié) pedig teljes baráti szövetségben a fajrokon Japánnal. Mindkét pártáramlat Kína felszabadítását akarja abból a fegyvertartási helyzetből, melyet a külföldi nagyhatalmak a nemzetközi teledésekkel és külön területi jogokkal, valamint a gazdasági és külkereskedelmi kizárólagosságokkal ráterheltek Kínára.

A felszabadítás Wang-csing-weiéknél sikerült, mert Japán kiűzte az ő fele-Kínájukról az amerikai és angolszász betelepüléseket, s maga is lemondott minden kínai birtoklásról és előjogról, átadván éppen az utóbbi hetekben minden telephelyét és azok feletti nemzetközi jogát a nemzeti Kínának. A Japánnal hármas egyezményben levő német és olasz államok is hasonlóképpen lemondottak a nemzeti Kína javára minden olyan telepjegről, melyet Kína keleti nagy kikötővárosaiban hírtak. Viszont Csangkaipek Kínája úgy áll bekerítve, minden tengeri kijárásától elzárva, csak a Szovjet-birodalom ázsiai részéből ve-

zető „vörös út”-ra szorítva, mióta Burma népe a japánok segítségével az angolokat kiűzte a burmai területről, s mióta a délkinai bejáról szolgáló Kwangceuan tartomány területét is Franciaország egyezmény útján átadta Japánnak, Japán pedig a nemzeti Kínának. Csangkaisek azóta a maga területén csak légi úton tarthat összeköttetést az amerikai és angol szövetségeseikkel, s légi kikötőket tart fenn a számkra, hogy onnan, mint közelebbi támaszpontokról jobban és könnyebben tudják támadni Japánt.

A japán-kínai konfliktus hetedik éveinek a kezdetén így áll a helyzet a japánbarát és a japánellenes Kína között. A japánbarát Kína részese lett annak a távolkeleti nagy felszabadulásnak, mely Keletkínán kívül Mandzsukót, Mongóliát, Burmát és a Fülöp-szigeteket foglalja magában. Mindenik terület az európai méretekhez képest birodalomnagyságu, s itt a japán igyekezet és okos politikát mindenütt a bennszülött népek önállóságát és saját kormányzatát vette útrá maguk felett. Nem csoda, ha ezt a példaadást látva, India népevére, Bose is most a saját népét arra hívja fel, hogy kezdje meg a maga felszabadító harcát a japánok segítségével. És meg is indult nagy lendülettel az indiai felszabadító hadsereg szervezése.

Ránk nézve, kik most Európában az amerikai és angol partraszálló támadást várjuk, igen jelentős értelmű, amit Japán hat év óta a nemzeti Kína és más távolkeleti területek önállósági törekvéseinek sikerre juttatásával elért. Népek nagy táborának kivonása ez az amerikai és angol világhatalom alól. Ezt a felszabadítási folyamatot nem lehet megállítani. Viszont Távolkeletnek ez a felszabadulása a legnagyobb segítségnyújtás ahhoz, hogy Európa népei is az amerikai és angol világhatalom nyomása alól szabaduljanak. A népek igazi önrendelkezési joga bontakozik ki az emberiség legősibb művelődési területei felől. Kína, Japán és India távolkeleti tájairól. Amerika Angliával tusakodva töpreng, vajjon Európa megtámadását vigye-e előbb keresztül, vagy inkább Japánt kezdje ki? Mac Arthur, az ausztráliai seregek amerikai svezére június végén széles fronton támadni kezdett Új Guineától a Salamon-szigetekig, hogy a japán támaszpontokat elragadjja. Ez a mozdulat elárulja, hogy Amerika az Ázsia fölötti világhatalomért utána akar kapkodni olyan fejleményeknek, amiket Japán a legutóbbi hat és óta szinte eldöntően kiértelt már Távolkeleten.

Távolkelet háttéréből a fölkelő nap sugárzik Európa felé is.

Saját kérelmére indították meg a fegyelmi eltérést egy váradí védőnő ellen

A városi főispáni hivatal közli: Egyes lapok közlést adtak arról, hogy a polgármester az egyik egészségügyi védőnő ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el. Illetékes helyen megállapítják, hogy a fegyelmi vizsgálat elrendelése azért történt, mert az érdekelt védőnő ezt maga kérte.

Értesítés. A Nagyváradi és Vidéke ipartestület Ruházati és Textil iparosok ezakcsportja folyó havi cérna kiutalását megkezdte, felkérjük tagjainkat, hogy a cérnautalványt textílihualladék ellenében mindenki haladéktalanul vegye át. Elnökség.

„Kicsi szívünk hő vágya, hogy előadásunkkal a mi drága kis Istvánkánkat szórakoztassuk”

Mit írtak a nagyváradi gyermekek a Kenderesre elküldött levélben?

Nagyváradi, július 10. Tegnapi számunkban közöltük azt a kedves hírt, hogy a nagyváradi Antalffy-balettkola növendékei megismételt vizsgaelőadásukra védnöknek Horthy Istvánkát hívták meg, tekintettel arra, hogy az előadás jövedelmét a hadiárvánok ajánlják fel. A balettkola kis növendékei az alábbi levelet küldötték el Kenderesre:

Főméltóság
 vitéz Horthy István
 Kormányzóhelyettes Ur Özevegének
 Budapest — Kenderes.

Mi, nagyváradi gyermekek, Antalffy Margit balettkolájának növendékei, július 4-én nyilvános évszázó vizsgát rendeztünk, melynek tiszta jövedelmét a Főméltóság Asszony akciójára javára ajánlottuk fel.

Az előadást a közönség kívánságára megismételtük.

Ezen ünnepélyes díszelőadásunk védnökéül, melyet július 17-én, szombaton, d. u. 6 órai kezdettel itt, a Szigligeti Színházban, vagy boldog örömmel bármikor Budapesten, illetve Kenderesen tartunk meg, — a kis Főméltóság Urat szeretnénk felkérni.

A tiszta jövedelmet a hadiárvánok javára ajánljuk fel.

Kicsiny szívünk buzgó vágya és legnagyobb igyekezete szepet és neveset minél művészibben nyujtani.

Ezen előadásunkkal minden magyar Szemefényét, a mi drága kis Istvánkánkat szeretnénk szórakoztatni és Néki legmélyebb hódolatunkat kifejezni.

Gyermeki szívünk minden szeretettel várjuk:

Nagyváradi, 1943. július hó 7.
 Antalffy Margit
 kis balettkara.

A nagyváradi ösezes gyermekek nevében: Ruzska Marika I. gimn., Oláh Györgyi I. gimn., Ombody Évi I. gimn., Joós Évi IV. el., Dobozt Lenke IV. el., Hóbe Márti IV. el., Árkossy Anna IV. el., Judith Klára II. el., Bittay Magda ovodás, Zima Emmike ovodás, Hant Aniko ovodás, Istók Évike ovodás, Mansberg Evike ovodás, Hegedüs Katika ovodás, Lakomosik Zoika ovodás, Kain Erika ovodás, Kassay Editke II. el., Lengyel Livia II. el., Tóth-Kovácsi Hona VI. gimn., Surányi Mimieke, Török Ica IV. polg., Nagy Ica V. gimn., Daday Sári II. polg., Petric Györgyi III. el., Kudar Terike IV. el., Birtalan Évi I. polg., Muresan Sándor V. gimn., Balázs Antal, Dénes Gyula, Gyarmati Zsuzsi III. el., Lorenz Magda III. el., Mile Csöpi II. el., Kautzil Filuka III. el., Balogh Aniko III. el., Páskuj Elvira III. el., Práger Ági IV. el. és még sokan.

Hiszük, hogy a kedves meghívásnak eredménye lesz és Horthy Istvánka Nagyváradi gyermekeinek legnagyobb örömeire ellátogat hozzánk.

SZÍNHÁZ

A „Tacsó” sikerének titka

Kíváncsian ültem be pénteken este a „Tacsó” előadására, nemcsak azért, mert az előadás előtt a főszerzővel volt alkalmam hosszabban beszélgetni, hanem azért is, mert a ritka tacsó-típust már húsz éve figyelem a magyar leányvilág hatalmas táborában, városban és falun egyaránt. Jól ismerem, hogy milyen kisleány, serdülőleány és nagyleány szakaszában. Láttam kiváló tacsó-alakítókat, így Alida Vallit a Leányálmokban, Ducaux-t a Rácsnélküli börtönben, Darrieux-t Az első randevuban, Raffay Blankát az Egér a palotában c. filmen, Turay Idát a Magdát kicsapják és a Péntek Rézi-ben, stb.

A tacsó-típus azért érdekel, mert benne látom a vidáman és vonzóan letterős női eszménykép legfőbbkétebb megvalósítására való képességet és készséget. Ha a tacsó szociálpszichológiai érzékeléssel megáldott nevelők és lélekfejlesztők kezébe kerül, nagy és égetően szükséges eszmék átütő erejű propagandistájává válhat. Sőt eredményesség tekintetében a férfi-propagandistákat is megelőzheti.

Az előttem lepergő, tökéletes lélektan felépítésű olasz vigjátékot: a Tacsót tehát feszült figyelemmel néztem és hallgattam. És méltán. Mert ez a színműremek viharos derűltségek

közepette savonarolai nyíltsággal és kiméletlenséggel rántja le a leplet a mai társadalmi erkölcsstenelenségeiről, de nem a megszokott módon. Egészen új és meghökkenítő benne az, hogy a szerző végtelenül igaz megállapításait Tacsóval mondatja el. Ezzel az írástudatlan, de őseredeti lelki reakciókra képes római baktissal, aki nemcsak leányosan baktis, hanem ötvenszázalékban tiusan kamazs is, tehát szerencsés ötvözetű intersex-, azaz mindkét-neműbeli lelki sajátságokkal megáldott bájos típus.

A darab fővárosi és váradí egytormán rendkívüli sikerét fiatal színésznemzedékünk kimagasló tehetsége: Mészáros Ági alakítása biztosította. Az ijjuságszichológus szakszerűen figyelő szemével sem tudtam egyetlen olyan grimaszt, taglejtést, mozdulatot és hanghordozást felfedezni nála, amely nem illett volna bele a tacsó-típus sajátos lelki egészébe. Bámulatosan úde trissességgel jól bírta a szerep lüktető iramát. Nem volt művészi transzban, szóval nem tett túl magán, mert önmagát adta a saját lelki alkalmát játszotta meg. Így nem csoda, ha elébe ugrott minden külföldi és minden belöldi tacsó-alakítóknak. Nagy sikerét azonban meg kell osztania a kiváló rendezővel: Apáthy Imrével és

Mozik műsora:

APOLLÓ: Tópartj látomás,
 BELVAROSI: A csata.
 CASINO: Negyediziglen,
 KORONA: Csákó és kalap.

országos híru művészarsaival, akik csodálatraméltó önmegtagadással vállalták annak a milliónek kiépítését, amely a Tacsó-alakítás elengedhetetlen háttéréül szolgál.

Öszintén örülünk annak, hogy a Nemzeti Színház kitünő együttese hétfőn és kedden ismét visszatér Nagyváradra, hogy a Tacsó-ban azok is gyönyörködhessenek, akik ezen a héten belépőjegyhez nem juthattak.

Vekerdi OLASZ PÉTER dr.

Ötnapos karnagyi és kántori továbbképző tanfolyamot rendez Nagyváradon az Országos Magyar Cecilia Egylet

Nagyváradi, július 10. Annakidején beszámoltunk arról, hogy az Országos Magyar Cecilia Egylet a nagyváradi egyházmegyében is megalakult és célul tűzte ki itt is az egyházi ének és zene művelését. Az általános célkitűzés keretében a nagyváradi egyházmegyei szervezett vezetősége ötnapos karnagyi és kántori továbbképző tanfolyamot rendez. A tanfolyam július 12-től július 17-ig tart. Színhelye a püspöki palota. A tanfolyam vezetői között az egyházmegye zenei kiválóságain kívül több fővárosi és más egyházmegyei szakember is szerepel. A tanfolyam iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Katonai ügyosztályhoz tartoznak a légítámadások polgári áldozatai

Nagyváradi thj. város katonai ügyosztálya 68/1943. VIII. eln. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A polgármester 2206/1943. eln. számú rendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy Nagyváradi város területén a légítámadások polgári áldozatainak gondozására vonatkozó ügyek a városi katonai ügyosztályhoz tartoznak (gr. Teleki Pál u. 3. sz. 3. számú szoba.)

Azok a személyek, illetőleg azoknak a személyeknek eltartásra szoruló hozzátartozói ugyanis, akik az ország területét ért légítámadás következtében vagy légítámadás elhárításából kifolyólag sebesülést, sérülést vagy más egészségrombolást szenvedtek el, illetőleg életüket veszítették, a 31000/88-1-1943. eln. H. M. sz. rendelet értelmében az államkincstár terhére, mint polgári gondozottak — ép úgy, mint a hadi- vagy honvédelmi gondozottak — gondozásban részesülnek. Miért is esetleges légítámadás esetében a most irt személyek illetőleg hozzátartozói igényüket azonnal jelentéék be ügyosztályomnál, ahol ügyük soronkívül és haladéktalanul elintéztést fog nyerni.

Páratolja a keresztény ipart!

Méreteiben minden elképzelést felülmuló páncéloscsata dul az áttört szovjet erődvonalak mögött

Hatalmas tengeri győzelmeket arattak az olasz torpedóvetők. Újabb ellentétek az emigráns lengyel kormányban.

Argentina nem szakított a tengellyel

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mikolajczyk, a lengyel emigráns kormány miniszterelnöke lemondott. Hír szerint a lengyel emigráns kormányban különböző ellentétek merültek fel.

Londonból jelentik: (B. T.) A lengyel kormány Londonba hívta Romel volt moszkvai lengyel nagykövetet, aki utótlára folytatott megbeszéléseket Sikorszkyval.

Washingtonból jelentik: (B. T.) Roosevelt tegnap fogadást rendezett, amelyen Giraud, Marshal és Leahy nagykövet vett részt. Hull külügyminiszter kijelentette, hogy Martinique szigetének kérdését együtt tárgyalják a francia felszabadító bizottság elismerésének kérdésével.

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: Ramirez tábornok a sajtónak adott nyilatkozatában cáfolta azokat az állításokat, mintha Argentína megszakította volna kapcsolatait a tengelyhatalmakkal.

Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A brazil hatóságok mintegy 50.000 tengely állampolgárt a partvidékéről az ország belsejébe szállítottak.

További 420 páncélkocsit veszített a szovjet Orelnél

Berlin. (Interinf.) Az eddigi háború legnagyobb páncéloscsatája a közép-szakasz déli részén és a német csapatok által vágott rések mögött, valamint a szárnyakon változatlan heveséggel tart. A bolsevisták kísérleteit, hogy a németek által vágott réseket elreteszeljék meghiúsították és további 420 páncélkocsit megsemmisítettek. A bolsevisták ezzel 1282 páncélkocsit és 988 repülőgépet veszítettek a csata során.

A német csapatok a szovjet ellenállás ellenére is további előrehaladást értek el. Ezeknek az eredményeknek

helyes értékelésénél figyelembevéendő, hogy rohamkész szovjet csapatok ellen érték el. Oreltől délre a német gyalogság csütörtökön 11 szovjet támadást vert vissza és 41 bolsevista páncélos megsemmisített. Bjelgorod térségében SS csapatok átlépték a Donyecet. A német páncélosok sok helyütt egyengették a gyalogság útját. A német csapatok rendkívül csekély veszteséget szenvedtek. A szovjet csütörtökön 119 gépet veszített légi harcban, míg 11 gépet gyalogsági kötelékek semmisítettek meg.

Több ezer harckocsi küzd a nagy csatában

Berlin. (MTI) A keleti arcvonalon dúló harc mind világosabban két hatalmas csatává alakul ki Orel és Bjelgorod központokkal — írja a Német Távirati Iroda katonai tudósítója. A kurszki két esata a leghatalmasabb méretű páncélos párvíadal szakaszába lépett. Több ezer harckocsi küzd itt egymás ellen. A levegőt szinte megrázza az acélszörnyetegek dübörgése. A harcokban feltűnő új tényező, hogy most vetették be először az új német páncélkocsikat, amelyeknek meglepő a tűzérési erejük. Az új német páncélosok az ismert tigris mintájú páncélosoknál is erősebbek és a tervező mérnökök főleg a fegyverzet elhelyezésére fordítottak gondot. Az új német harckocsi ágyú sokkal nagyobb hatósugárral rendelkezik, mint az eddig ismert német vagy orosz ágyúk. Az oldal-szárnyakon megindult mozdulatok leplezésére bevetett ködfejlesztők is nagy szerepet játszanak. Kétségtelen, hogy a német páncélosok több tényező összejátszása folytán gyakorlati fölényben vannak. A páncélosok párhaja a szovjet állásrendszer mögött játszódik le és mindig mélyebben hatolnak a szovjet vonalak mögé. Az ellenséges harckocsikat már erősen visszaszorították. A német páncélosok és repülők együttműködése szinte esodálatos módon kifejlődött. A német hadvezetés a páncélosokat úgynevezett páncélosromboló repülő-

gépekkel kísérleti. Ezek a gépek különös páncéltörő bombákkal támadják az ellenséges mozgórövidet. A csütörtökön kiharcolt német terepnyerésben is fontos szerepet játszottak. Az ezzel kapcsolatos jelentések szerint a szovjet légierőnek csütörtökön sem sikerült egy ponton sem kezébe ragadni a kezdeményezést. A harc eddigi négy napján a szovjet légierő közel ezer repülőgépet veszített és ezzel átütőereje megtört. Német katonai részről változatlanul tartózkodást tanúsítanak, annyit azonban megállapíthatunk, hogy a német ellentámadás eddigi eredményei alapján megzavarták az ellenfél terveit és intézkedéseit. Az eredmények kedvezőbb feltételeket teremtetek a gyors támadásba lendült német csapatoknak az előnyomulásra.

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelenti a Német TI. A véderő főparancsnoksága közli: A nagy küzdelem Bjelgorod és Orel környékén fokozódó erővel tart. Az áttört szovjet állásrendszer mögött szerdától kezdve hatalmas páncélos csata fejlődött ki, amelyben a szovjet a legnagyobb erőfeszítéssel igyekszik az állandóan előnyomuló páncélos csapatainkat feltartóztatni. Az ellenség az igen súlyos embervesztésen kívül ismét 420 páncélos, valamint sok ágyút veszített. A légierő zuhanóbombázói és csatarepülőgépszázadai beavatkoztak a földi harcokba

és főleg az ellenség ujonnan felsorakozott tartalékjait támadták. Légi harcokban és a légvédelmi tüzérség találatai következtében a szovjet légierő tegnap 117 repülőgépet veszített. Brit bombavetők az elmúlt éjjel ismét támadták Köln városát és környékét. A lakosság veszteséget szenvedett. A lakónegyedekben a bombák pusztítást okoztak. A támadás alkalmával ismét eltalálták a kölni dómot. 9 ellenséges bombavetőt semmisítettünk meg. A haditengerészet biztosító járművei és a haditengerészet légvédelmi ütegei három ellenséges

Három hatalmas angolszász hajó süllyedt el a Földközi-tengeren

Hadműveleti övezet. (MTI) A Stefani jelenti: Az utolsó 48 órában olasz torpedóvető repülőgépek elsüllyesztették az északafrikai partok közelében három nagy kereskedelmi hajót összesen 40.000 tonnával és súlyosan megrongáltak 3 másik hajót 29.000 tonnával. A tegnapi jelentésben említett támadást Braghieri és Pandolfo főhadnagyok hajtották végre. Felderítő repülést végeztek a tuniszi partok felett és meglepetésszerűen lecsaptak egy hajókisérőre. — Braghieri főhadnagy ledobott egy torpedót, amely telibe talált az egyik hétezer tonnás hajót, amely azonnal felrobbant. Pandolfo főhadnagy egy másik hajót talált el, amely süllyedni kezdett. A két hajó elvesztése biztosra vehető.

Helsinki. (MTI) A keleti arcvonal eseményeit méltatva az *Uusi Suomi* így ír: A szövetségesek beszéltek,

gépet lőttek le. Az angolszász légierő így nyugaton és a Földközi-tenger felett összesen 41 gépet veszített.

Róma. (MTI) A Stefani jelenti. Az olasz főhadiszállás 1140. közleménye: Az északafrikai partoknál bombavetőrepülőgépek egységeink a tengeren haladó és a kikötőben horgonyzó ellenséges hajók elleni támadása ragyogó eredménnyel járt. Három nagy kereskedelmi hajót összesen 40.000 tonnával elsüllyesztettek. Egy 3.000 tonnás hajót megrongáltak. Angolszász repülőketelékek tegnap és a mára virradó éjjel több ízben bombázták Cataniai és környékét. A város belső negyedeiben több ház összeomlott és tüzek támadtak.

Utazásnál

a változó életmód zavarja a rendszeres emésztést. Ez émelygést, fejfájást okoz. Ne felejtse, hogy utazáshoz szükséges a jó hashajtó.

WARMOL

A nap folyamán vívott légi harcokban olasz vadászok 2, német vadászok 12 ellenséges repülőgépet lőttek le. A légvédelem hét gépet semmisített meg.

Németország cselekedett. A jelenlegi feszült helyzetben ez volt az egyetlen érdekes sakkhúzás. A támadás talán azt jelenti, hogy Németország elég erősnek érzi magát, hogy két arcvonalon harcoljon. Az sincs kizárva, hogy nem hiszi az angolszászok partraszállási kísérletének fenyegetésében, vagy legalább is nem hiszi, hogy nagyobb aranyu vállalkozásra kerülhet sor, esetleg arról értesült, hogy a szövetségesek még nem készültek el a nagy tengeri erőket lekötő vállalkozás kidolgozásával. A szövetségesek hírverése egyidejű angolszász és szovjet támadással fenyegetett. A tényállás lehet az is, hogy Stalin addig nem hajlandó támadni, amíg a szövetségesek nem indítják meg támadásukat. Németország ezt észrevette és elébevágott a dolgoknak.

Megváltoztatta a tábla a törvényszék ítéletét dr. Ferdényi Kálmán ingatlanperében

Újra birtokba helyezték a kabaláspataki földműveseket és 2000 pengő ügyvédi költség megtérítésére kötelezték a felperest

Nagyvárad, július 10. Lapunk már több ízben beszámolt arról a nagyszabású ingatlanvisszatérítési peréről, amelyet dr. Ferdényi Kálmán indított a kabaláspataki földművesek ellen azzal az indoklással, hogy az ingatlan 1921-ben hatóság' kényszer mellett adta el nekik.

A nagyvárad kir. törvényszék az 1440/1941. M. E. 4. szakasza alapján tárgyalta az ügyet és dr. Horványi József polgári bíró a keresetnek helyt adott, kötelezve a kabaláspatakiakat, hogy a vételárát fizessék vissza, egyben visszahelyezte dr. Ferdényi Kálmánt az ingatlanok birtokába.

Az ítélet ellen a kabaláspataki földművesek képviselőiben dr. Lintner Béla ügyvéd felebbezést nyújtott be a táblához, amelynek dr. Booskor-Urszinyi-Sólyom tanácsa szombaton foglalko-

zott az ügygel és több tanu kihallgatása után ítéletet hirdetett. Eszerint a törvényszéki ítéletet megváltoztatva dr. Ferdényi Kálmán keresetét azzal az indoklással, hogy a tanuk bizonyítása szerint is felperes szabad akarata elhatározásából adta el a birtokot, továbbá azzal az indoklással, hogy dr. Ferdényi Temešvárról, majd Nagyváradról nehezen műveltette az ingatlanokat és ezért adta azokat el. Így a mintegy 25 hold ingatlan visszatérítésének keresetét elutasította, kimondva, hogy az ingatlan továbbra is a földművesek birtokában maradjon.

Kötelezte a tábla 2000 pengő ügyvédi költség megfizetésére is a felperest. A pernek egyébként folytatása lesz, mert dr. Ferdényi Kálmán még 508 hold birtok visszapertelést tetette folyamatba.

Dr. Vályi Armand:

Kérdez a kölni dóm: alvasá felel!

A képeslapok most mutatják be az angolszász barbárság dobberetes bizonyítékát, a szétrombolt kölni dómot. Az is köztudomású, hogy a Szentatya mélyen fájlalja a felmérhetetlen becű kulturértékek pusztulását, éppen ezért vonakodott fogadni Anglia szentszéki követét. Idősebb tehát dr. Vályi Armandnak, a református leánygimnázium helyettes igazgatójának pompás írása. (Szerk.)

Kérlek, ne told félre ezt a néhány sort! Olvasd! Vitatkozz! Felelj!

Ma a könyvtárban két könyv került a kezembe — véletlenül — nagyságrendben — éppen egymás mellett. Az egyik mélynyomású — fényes papírról csillantotta felém az ezeréves európai keresztény művelődés imára kulcsolt kezét: a kölni dómot. A másikban Sokrates vitatkozott Kritonnal a hörtönben, a halál színe előtt: arról, hogyan követhetjük a helyen és időn felülálló egyedüli helyes utat? Mit hagy jóvá bennünk a Megfelelőbbhez? Vitatkozz Te, sokarcú, sokvilágú Olvasó! Felelj a második könyv szellemében — az első kérdéseire, vádjaira.

Szent, komoly hang csendül feléd: lehet az, hogy amit a felfelé vágyó, élete jobbik felét áldozó istenember a maga békéjére a mindenségben teremtett — belélehelve — beléverejtékezte az elkötelezettség lelkét — elpusztítsa az alázuhanó, testét-lelkét lealacsonyító, a gazdagok éhségétől irtózó állapotban? Lehet az, hogy ahonnan erős ének szállt feléd — annak a dómnak a kéklő azúr — olesó gyözelmi öröm széles vigrora legyen a visszájny? Hát nem az anyag forradalma ez a szellem ellen?

Látom a kedvetlen ráncot a szemed fölött: lehet! Hamis, száraz logika áporodik mögötte. A „szönyeg” mezében sok komoly hadicél van. És véletlenül a kölni dóm is! De nem az volt a fontos — oh korántsem! Nincs itt szó nagy általános hadjáratról Isten kegyelmi helyei ellen! Talán csak jól irányzott propaganda kétségbeesett védekezése ez egy elévedt bomba nyomán! S miért kell a szellem magasrendűségét az anyag alacsonyrendűségével szembeállítani? Hol a szellem és hol az anyag! Coventry, vagy a Tower füstölő romjain nem az anyag győzedelmeskedett a szenvedő szellemen? (mondja a másik hite). Nagyon úgy néz ki — hogy mindig az az anyag, a durva, az alacsony, aki támad s aki ellen nincs védekezés — s az a szellem, a magasabbrendű — akit támadnak, akinek nincs más vigasztalása, mint hogy ő a szellem. S miért kell a kérdést Adám-idealizmussal feltenni? Ime a válasz Lucifer-logika.

*

Nem torzítok ez, kiált feléd a platonai könyv. Érezzük, éljük és valljuk, hogy a létezők két rétege vált szét a világ nagy forrásában: igenis a szellem és az anyag ütközik meg egymással. A társadalmi igazságosság a habzósoló tókéval. A felelősségteljes munka az arannyal! A szebb, emberibb élet felé való kiugazulás vágya — a megújulás vágya a XX. század — a régi

korlátokat őrző a térképtartó, az újjástól irtózó, saját szintjét életrehalálra óvó mult századdal. A szegény, lelkes szaporák a gazdag, kényelmes lelkekkel. Európa a nem Európával (mert Anglia nem az!) És most vitasd, vedd elő a történelmet s mutass egyetlen lapot, ahol nem az van írva, hogy az életretörő új akarat a szellem s a halódó, kiégo holttetem az anyag.

Ingó köd ám mindez, ujjongsz fel kritikus elme. Az eles és távolbalátó! Mert — feleled — érhető, hogy a háború vér. De ideg is! És a dómra hullott acél-csattanás a lelki ellenállás egy idegszálát metszette át. Még néhány idegszál — és a dacos germán fej megadóan hajlik meg még dacosabb édestestvére előtt.

Soha! Csattan rá a válasz. Figyeld csak meg az etruszk boltív csodáját. Dühösen, csikorgatva szorul tömörebbé, ellenállóbbá a fokozódó teher alatt. Ilyen a lélek is: méltatlan szenvedés: izítja legolthatatlanabbá gyűlöletét.

Megint idealizmus, minőségi fogalmak — legyintsz fáradtan. A mennyiség uram, a mennyiség számít. A sok szenvedés a legerősebbet is megtöri. Az etruszk boltivat sem végtelenül teherbíró. Egyszer beszakad.

De ime a válasz: jó volt előhozni a mennyiség és minőség dolgát. Éppen itt van a szellem szembenállása az anyaggal! Az anyag, az etruszk boltivat természetete az, hogy egyszer beszakad. De az emberi lélek, a szellem nem anyag. Minőségileg más az erős, a fénylő lelkü — mint a hitehagyó, a gyenge. E minőségében pedig a mérhetetlen szenvedés mennyisége csak minőségileg növelheti! A gyenge gyengébb lehet, de az erős csak erősebb a szenvedések, megpróbáltatások súlya alatt.

Vitasd most, hogy igaz lehet ez ott, ahol mindenki erős. De mi van ott, ahol — emberi társadalomról van szó — fele erős, fele gyenge. Az erősek erősebbek lesznek, a gyengék gyengébbek. És végül majd merre bil. len a mérleg? Nem lesz így igaza a kórház-templomromboló, békét életet, mögöttes ország lelki frontját szétszúzni akaró idegháború hőseinek?

Nem, pendül meg a platonai könyv logikája! Csodálatos valami az emberi lélek: a gyengékért teremtette Valaki az erősebbeket. Az erősek ereje által vezetettnek Feléje a gyengék is. Erős, öntudatos társadalmi szervezetben az erő a mértékadó. Már pedig akkor csak erősebb lehet a látható és láthatatlan közösség, amelyik magának vallja a dómot még romjaiban is.

*

Mikor már csak az a kérdés: igazán erős világ az, amelyik innen Európából, vallása, művelődése, idealizmusa és éhsége szent nevében küzd a másik materializmusa ellen? Feltétlenül, feleli még a halál színe előtt is a dialogus szelleme.

Minden idegszálunk, minden vércsepünk zengi, zúgja a dóm elnémult orgonája helyett, hogy az igazi világ, ahol a mi európai világunk él és bünhödik most. A szellem több, mint az anyag! Mert az igazi csak az lehet, amit bennünk jövahagy a megfelelőbbhez való belső hang.

Es mit hagy jövahagy? A tiszta, szegény, munkáséletet, a nagyobb szociális és egyéni felelősség fenségét, a becsületes, őszinte szembenézést a gyermekkel, a jövövel, az adott szó hűségét, azt az adott szót, amelyet Neki adtunk, hogy hívek maradjunk a belénk oltott magasabb világhoz, a szegénység egészséges törekvését, hogy a düsaktól a neki járó, jogos részt elvegye — vagy a mérhetetlen szerencse, a rideg emberi önzés és szívósság által évszázadokon át összehordott terített asztal undort keltő bőségét, (amelyikben mégis százszorta több szegénység és munkanélküliség volt, mint az okos szegénység európai világában) a szociális és egyéni felelőtlenség kapzsiságát, ami háromszáz éve az empire politikája, a bölcs tanácsot az élet megfojtására, az egyke, vagy egysé brit lelkiismeretlenségét, amelyet Itáliának adtak pontosan 10 évvel ezelőtt, a maga politikai hasznáért emberiséget ridegen félretelölő önzést, amelyik a terített asztal mellől, szívesen nézi, hogy mások vére bőségesen buzog el érte, a színes nyomorultaktól összelopkodott és megemészthetetlennek bizonyult világ önzését, amelyik egy sarkához sem merte juttatni a szegény népeket; mert érezte, hogy szervező erejükkel, munkás életük egyéni és szociális tisztaságával nem mérheti össze békés mezőkön erejét.

Mit hagy jóvá bennünk a benső

hang? A kölni dómot felépítő, az európai művelődést megteremtő s talán belé mint a Győzhetetlen palástjába kapaszkodó erkölcsileg nekünk megfelelőbbhez való látszó világ dacos ellenállását, vagy az amugy is korhadó, málló templomromokon cinikusan vállát vonogató az anyag kedvéért minden szellemet leromboló ellenvilágot? Bennünk a mi világunk igazságát; de a másikban az ő világukét hagyja jóvá belső hang. Hol a vége a dialektikának? Ott, ahol egy felsőbb abszolút világ szól belé. Csak egy örök igazság lehet, ha többféleképpen is velük látni.

*

De ha így van, miért nem zúgnak a világ minden templomából a harangok. A béke harangjai, amelyeket a bölcs emberi belátás, az ő parancsához közelebb jutni akarók erős karja együtt húz meg!

Mert éppen azért vöröslök földünk a háborútól — szól a közgazda, hogy az élet javainak nagy évszázados elrendezését nehéz újjáalakítani. Önként senki sem mond le a meglévőről s nagyon nehéz a terített asztal jóllakott vendégeit kitessékelni. De még a szegényebbeket odahívni is — toldja meg a moralista — mert minden közgazdasági kérdés erkölcsi is! A földrajztudós, a társadalom bölcsele, a politikus mind beleszólhatnak: országok kedvező felkvése, társadalmi növekedés belső szervezete, politikai optimum hozták létre a háború előtti glóbuszt; érdemes-e, lehet-e ellene eredményesen küzdeni? „Mi értelme van hát e komédiának?” Erdemes küzdeni és van értelme! Mert ez a történelmi fejlődés útja!

Ne csodálkozz! A fényes merített papírról sok regiszteren zengett felém az elnémult orgona. A gót köcsipkék finom álmanak porával betakart harang erősen szólt: mégis győzni fogunk!

Ki adja ezt az erős hitet, ha nem ő, aki biztosan tudja. Erre felelj!

Másfélévi börtönt kapott a bicikli bünper fővádlottja

Csak kis részben térült meg a sértettek kára a visszaadott alkatrészekkel

Nagyvárad, július 10. A nagyváradai törvényszék — mint megirtuk — pénteken délelőtt 13 biciklitolvaj, illetőleg orgazdasággal vádolt fiatalok bünyüvel foglalkozott. A vádlottak kihallgatása után a bíróság a sértetteknek kiadni rendelte a bünjelként lefoglalt kerékpáralkatrészeket, ezek révén azonban a kár csak csekély részben térült meg.

Ezután dr. Dutkay István királyi ügyész szólalt fel és a vádat valamennyi vádlottal szemben fenntartotta. Dr. Papp Károly, az elsőrendű vádlott védoje védenec büntetlen előéletét, emellett fiatal korát kérte figyelembe venni, dr. Danka Gyula kérte a bíróságot, hogy védenecét tekintetbevéve fiatal korát, fogházbüntetéé helyett utalja in-

kább javítóintézetbe, dr. Zoltán Károly, a harmadrendű vádlott védoje azt hangoztatta, hogy védenec ellen nem került fel komolyabb tárgyi bizonyíték. dr. Turnovszky Sándor, a három orgazdasággal vádolt fiatalok védelmében arra világított rá, hogy védenecnek nem lehetett tudomáuk arról, hogy lopott dolgokat vásároltak, dr. Dobay Kálmán védohezédében védenec ártatlanságát bizonyította, míg dr. Gyallay Mihály 4 orgazdasággal vádolt védojeként arra mutatott rá, hogy az egész monstre-pernek tulajdonképpen egy bünöse van: a fiatalok elsőrendű vádlott, aki sorozatos lopásaival másokat is bajba hozott és a bíróság elé juttatott.

A bíróság ítéletében ennek az érvelésnek részben helyt adott és az elsőrendű vádlottat 1 évi és 6-hónapi börtönbüntetéssel sújtotta, míg a másodrendű vádlottat 1 hónap és 15 napi fogházra ítélte, a többieket pedig részben dorgálásra ítélte, részben pedig felmentette a vád és következményei alól.

Az elítéltek köszönettel vették tudomásul a büntetést s miután a királyi ügyész eem felebbezett, a bíróság döntése jogerős.

Haditudósító kiállítás
Nagyváradon, július 17-25-ig
FEKETE-SAS ÉPÜLETBEN, Belépődíj: 1 Pengő

Nyitva:
9-16 óráig

Július 17-én nyílik meg Nagyváradon a haditudósító kiállítása

Hatalmas fényképanyag. Üzenetek a frontra. „Bomlasztó” hangszóró

Nagyvárad, július 9. A Sas-palotában már több mint egy hete nagy munka folyik. A főbejárat csarnokában és az emeleti Vigadó-teremben rendezik be a Haditudósító Század kiállítását, amely július 17-től 25-ig lesz nyitva. A kiállítás, amely a fővárosban és az ország több vidéki városában tízezres tömegeket vonzott, Nagyváradon is a közönség minden rétegének érdeklődésére tarthat igényt látványosságaival, s a meglepetésekkel, amelyeket látogatói számára tartogat.

Már is kibontakoznak a kiállítás körvonalai. A fényképkiallítás anyaga nagyjából már együtt van s annál érdekesebbet, művészi és technikai szempontból figyelemreméltóbbat fotoszakértő is bizonyára alig láttak még. Gyönyörű háborús felvételek sorakoznak itt izléses elrendezésben. 24—34 milliméteres negatívokból 40, 50, 70 centiméteres méretű nagyítások készültek, amelyek a fénykép-technika csodálatos remekei. Bemutalják itt a háborús fotoriporterek felszerelését, amelyek sorában látható lesz az a Leica-gép, amely megteremtette egy fotoriporter életét. Fényképezés közben a szeméhez emelt gépen találatot kapott s a véletlen folytán a gép fémalkatrészt talált el a lövedék, amely gurulatót kapott és elcsuszott a fotoriporter feje mellett. Az első vonalban harcoló honvédekkel egy sorban szolgálatot teljesítő haditudósítók életét híven tükröztetik a kiállításon bemutatásra kerülő képek és fogalmat nyújtanak azokról a nehéz küzdelmekről, amelyeken katonáink a keleti hadszíntéren állottak.

Nagy érdekessége lesz a kiállításnak a mozgóképvetítés, ami a Korona-film-

színház helyiségében fog történni, külön belépti-díj nélkül. A zsákmányolt szovjet filmeket, Horthy Miklós bevonulását Budapestre és a második hadsereg harcait az orosz fronton egy 20—25 perces film keretében összegyűjtve vetítik majd. Minden mozi-kedvelő már magáért ezért a filmért is bizonyára meg fogja tekinteni a kiállítást.

De a Haditudósító Század a bélyeggyűjtőknek is kedvezni akar a kiállítás tartama alatt elküldött leveleket. Az így lebélyegzett bélyegek idővel kétségkívül különös értéket fognak képviselni.

Legnagyobb vonzóerőt azonban kétségkívül az „Üzenet a frontra” intézménye fogja gyakorolni a közönségre. A haditudósító kiállítás lehetővé teszi a hadművelési területen küzdő honvédek hozzátartozóinak, hogy díjtalanul üzenjenek a frontra. Az üzeneteket hanglemeze veszik s a budapesti rádió minden reggel sorozatosan sugároznia fogja azokat a hadművelési területeire. Felhívjuk a figyelmet, hogy a hozzátartozók tábori levelezőlapokkal kell hogy igazolják, kinek óhajtanak üzenetet küldeni. Csak a legközelebbi hozzátartozóknak, vagy pedig különös méltánylést érdemlő, fontos esetekben lehet üzentni.

A Haditudósító Század kiállításának egyéb érdekességeire így a képzőművészeti kiállítás, a sajtóteremre, a könyvsátorra, a hajdani és a mai haditudósítást összehasonlítható szemléltető bemutatókra, a híres „Bomlasztó” hangszóróra lapunk következő számaiban még részletes ismertetésekkel hívjuk fel olvasóink figyelmét.

Uj gazdasági rend, szociális célkitűzés

A pénzügyminiszter szegedi beszédében párhuzamot vont a belső és a külső front harcainak között. Rámutatott arra, hogy a belső front gazdasági ereje éppen olyan szervezethez és fegyelmességhez kíván meg, mint a harcoló hadsereg. Csak fegyelmességgel, szervezethez és töretlen munkakedvvel lehet hozzákezdni ahhoz a harchoz, amely a jövő biztosításáért előszörban a közellátás vonalain indul meg. Az egész országban megindult a hékés küzdelem a nagyobb darab kenyérért és a biztosabb jövőért. Ha a felelős kormányférfiak kívánásokat támasztanak akár a termelőkkel, akár a fogyasztókkal szemben, akkor gondoljunk arra, hogy intézkedéseikkel fokozzák a termelés biztonságát.

Minden oldalról előszörban a hadbavonultak támogatását hangoztatják. Az új beszolgáltatás is ezt teszi, amikor a hadbavonultak hozzátartozóinál a katonai szolgálatban állók számával arányban csökkentik a beszolgáltatást. Kote-

lessége az aratásnál is figyelni ennek a gazdasági műveletnek a fontosságára. A közelmúltban megjelent természetrendelet úgy rendelkezett, hogy az aratórézt is be lehet számítani a beszolgáltatási kötelezettség teljesítésének annál, aki húsz holdnál kisebb szántó területen gazdálkodik és aratási munkálatokat maga vagy családtagjai háborús szolgálata miatt nem végezhetett el. De megfelelő támogatást biztosítanak azok számára, akik az ország fenmaradásáért folytatott küzdelemben életüket vagy testi épességüket áldozták fel. Az aratóréz becsapítása ugyanis a hadirokkantak és hadiárváknál is húsz holdnál kisebb szántóföldön beszámítható.

A közellátásügyi miniszter az aratókhoz intézett felszólításában hangsúlyozta, hogy aki a föld, azé az ország. Az új gazdasági rend visszavezeti egész gazdátársadalmunkat a földhöz és így önkéntelenül is rámutat arra a nagy jelentőségre, amit a föld helyes és cél-

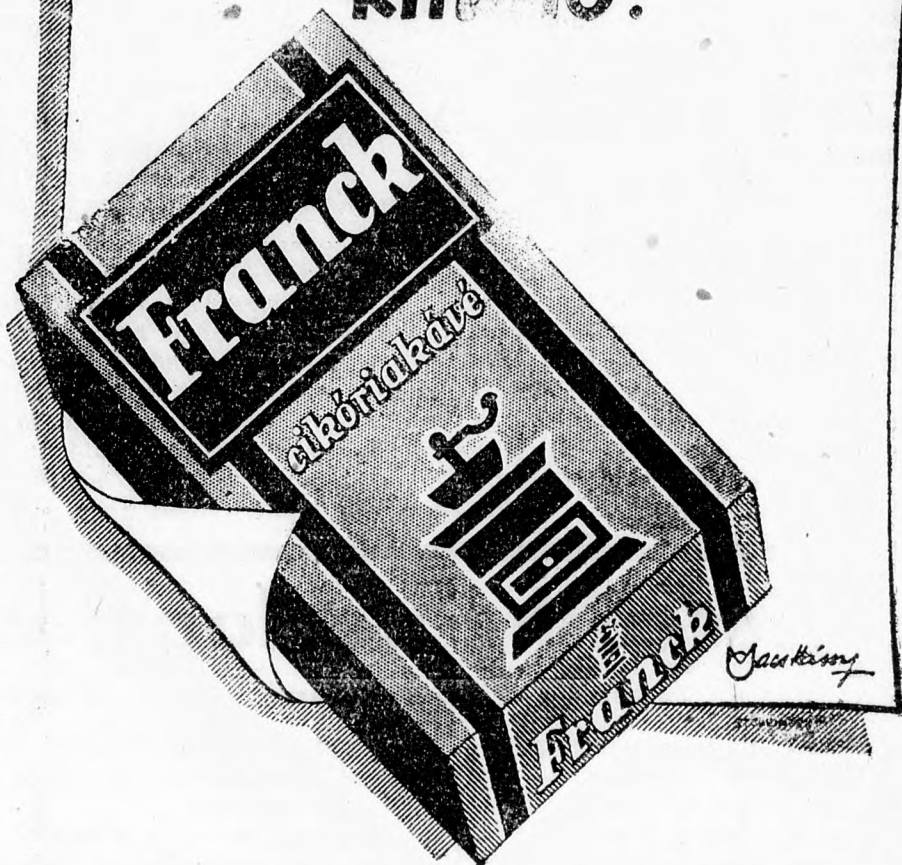
Szent László nyomda R. T. Nagyvárad

Szép betűkkel berendezett könyvnyomdája készít mindenemű nyomtatványokat, izléses kivitelben.

Rendeléseket felvesz telefonon is a nyomda. Telefon 12-27.

**Egy magában
vagy tejjel keverve
kitűnő!**

eszerű megművelése jelent az ország fenntartása szempontjából. Ezt a földhöz való ragaszkodást bizonyítja az az intézkedés is, amely a termelés rendjéért köteleességvállalást kér a gazdától és a gazdasági élet minden tagjától. A föld tulajdonosának a föld megművelésével való kapcsolatának fenntartását célozza ez a rendelkezés, hogy bármikor meghatározott mennyiségű kenyér szolgáltatassék ki. A föld tehát meg kívánja továbbra is a gazdálkodást, de csak a méltányos keretek mellett, de meg kívánja a takarékoskodást is s az ily módon teljesített haszonbér beszámít a beszolgáltatási kötelezettségteljesítés közé.

A miniszter beszéde azt jelenti, hogy a kormány tisztában van azzal, hogy a földművelés munkát jelent és kenyeret

eredményez. A napszámos munkája folytán kenyérmagvakat is kaphat. Ez kétségtelenül a mai időkben annyira fontos munkafegyelmesség előmozdítását szolgálja, mert megadja a lehetőséget arra, hogy még a legutolsó napszámos is két keze munkájával megkeresse az életet adó kenyeret, nem pénz alakjában, hanem természetes fizetőeszközben és az ily módon szerzett kenyér megtanít a közért dolgozni. Az új gazdasági rend tehát szociális alapon nyugszik, amelynek a kormány a legnehezebb viszonyok között is támogatást ad s amelyek az országos célok érdekeinek is megfelelnek. Ugyanakkor a kormány megadja a lehetőséget arra, hogy mindenki élvezze a tisztességes úton, becsületos munkával, fegyelmességgel és engedel-

MARJALAKY TIBOR zászlós:

Igy élnek a nagyváradi honvédek a keleti fronton

Rókapaprikást étetnek a nagyevővel. Kutya-bajtársak a partizánok ellen
Mit jelent a hazuról jött levél?

Valahol Oroszországban,
1943. június hó.

Az a kis rókakölyök, amelyik jelenleg kitömött állapotban vicsorítja fogait laerődünk mellvédjének tetején, azt hiszem ezerszer is megbánta, hogy annakidején idemerészkedett közelünkbe. Kalandrahécs honvédek pillanat alatt észrevették s a kis róka körül összecsuksukodott a „harapótógó”. Ki akart ugrani szegény, de ez lett a veszte: egy husággal beszorították az erdei mohára s ott lelte halálát igaz, elevenen akarták elloagni, de a nagy kavarodásban valamivel keményebbet ütöttek a fejére, mint amennyit egy kölyökróka kibír, így azután hiába szagoltattunk vele sóborszeszt, hiába töltöttünk szájában friss patákvizet s hiábavaló maradt a mesterséges lelegzés szakszerű alkalmazása is. A kis róka pár percnyi pislákolás után kiszervezett.

A holttetem felett hirtelen összeült honvéd tanács határozta el azután, hogy: „a róka megnyuzassék, kitömésék és az erőd falára állítsassék partizánoknak elretentő példaképpen”. Eddig csak rendben is lett volna a róka-ügy s nem is terjedt volna el a róka-üldözés híre zászlóaljiszerte, ha Szilágyi honvédek, a géppuskások főnyuzómesterének eszébe nem jutott volna, hogy ő bizony hasznosítja nemcsak a róka bőrét, hanem a húsát is. Összedugta fejét ismét a honvédtanács s rövid vita után szótöbbséggel kimondták, hogy: „a róka húsát pedig valakivel meg kell etetni”. Köztudomású dolog, hogy a róka húsa egyáltalán nem élvezhető csemege, ezért találkozott nagy köztetséssel az újabb határozat. Eppen egy járőrünk volt beérkezében, így a járőr közismerten nagyevő tagjára esett a vá-

lasztás. Beérkezett a járőr s nagy örömmel vették tudomásul, hogy amíg ők künn jártak, addig mi „három nyulat” fogtunk s egyiket meghagytuk számukra. Az időközben beavatott járőrparancsnok B. golyószórós honvédek ítélte oda a nyulat, mivel ő viselkedett az uton legrendesebben. B. honvéd hálásan köszönte meg az örvézető úr kitüntető jószágát s két földijével összefogva, már darabolták is a csajkába a gyenge „nyulhúst”.

Egy kis szalonna, só, paprika, hagyomány mindig rejtőzik a honvéd kenyérszájában; olyan nyulpaprikás illat terjengett nemsoká a konyha körvénében, hogy különösen a nem részese-detteknek valósággal összelutott a nyelv a szájukban. B. és két társa csillogó szemmel lesték, kavargatták a puhuló, pirosodó „nyulpaprikást” — s már éppen tálnálni akartak, amikor észrevették, hogy mind jobban gyülekeznek köréjük a bajtársak. Halk pisz-szenés hallatszótt s egyszerre éktelen csaholásba kezdett az összegyűlt társaság. A nyulstűtők a gyanusan mosolygó arcokról látták, hogy valami nincs rendben, de a rettenetes való-ságra csak akkor döbbsen rá, amikor irtózatossá csaholás és ugatás köz-ben a pörkölt mellé, tüleinél fogva föl-vezették a kitömött rókát... Ezen a tréfán nevetett a zászlóalj egy álló né-tig...

A kutyák igen kitűnően használha-tók a partizánok elleni harcokban, így alig van század, alig van támpont, amelyiknek ne volna egy-egy kutya. A magyar ember természeténél fogva kedveli a hűséges háziállatot s itt künn is úgy elbecézik, babusgatják honvédek a kutyákat, hogy ezeknek

talán a kutyák paradicsomában sem lesz jobb dolguk. Nyakörveket, nértáblácskákat kapnak, kutyaházakat ü- nek össze számukra s ők hálából min-denüvé elkísérik a századot, harago-san vakkantanak, ha járőrözés közben idegen szagot éreznek s ugatásukkal jelzik, ha éjszaka a partizánok alot-tomosan meg akarnák lepni a támpont-tot. Persze minden századnál kívül-ről tudják kutyájuk történetét s nem mulasztják el eléggé magasztalni a vendégek előtt a hőstetteket, amiket a század kutyája véghezvitt. Itt a kör-nyéken a legnagyobb népszerűségnek Lakat örvend. Lakat ugyanis hazai kutya, még hozzá nagyváradi. Velen-cén szedték fel az elvonulni készülő-dő honvédek öklömnyi korában a kis leher kutyát. Lakat végigkísért ben-nünket a hosszú uton s most is hiven kitarat századja mellett. A portyákon szerzett orosz kutyákat hamarosan át-képezték magyar vezényszóra. Ugy értik a fekdűjt, a hozzám-ot, a tu-tást, mintha ebbe születtek volna. A ku-tyagondozók minden étkezéskor felso-razoknak a század kutyájának kon-zervesdobozból készült csajkával s mindig addig vitatkoznak a szakács-csal, amíg meg nem győzik arról, hogy a kutya is benne van az étkezési létszámban...

Pirosbetűs ünnep a honvédek nap-tárjában a postaérkezés napja. Aggó-dó váriakozással lesik a postát osztó parancsnokot s mint a villám úgy ug-ranak ki, amikor nevüket hallják. Tiz-szer, huzszor elolvassák az otthonról hirt hozó táborilapot. A földiek, jó-komák összeülnek s megtárgyalják, kinek mit irtak otthonról. Együtt ör-vendeznek a jó híreknek s együtt szo-

morkodnak ha rossz hírt kapnak. Itt künn is aggasztja őket az otthoni jég-verés, napszámoshiány s a válaszban már küldik a tanácsot utasítást. Min-denre gondolnak, semmi sem kerüli el figyelmüket, hogy az otthonvalók munkáján segítsenek... És szinte ün-nepies szertartásossággal bontják fel az otthonról érkezett csomagot. A hozai kalács, sütemény, pálinka, ciga-retta az otthon levegőjét, az otthon hangulatát üzenetét hozza messze orosz földre... A karanduló levelek, lapok mind buzdítást, biztást, báto-rítást visznek az otthonmaradótak-nak kemény feladatra s teljesítése-közben sem feledkeznek a magyar honvéd az otthonról, hiszen ennek az otthonnak biztonsága... s a nagy jó-vendőségért harcol. Ötletes rajzokkal, kedves versikékkel mulattatják az otthonmaradt feleséget, gyermekeket. A napokban került egy ilyen rajzos üzenet a kezembe. Hatalmas, nagy-szarvu csigát hajt a rajzon egy hu-nvéd; a rajz felett ez a felírás: Micska földön, lassan jár a postá...

Másik lapon piros szívek tündököl-nek, tarka virágok díszlenek. Fehér nyírfaháncsból készült lapokon is sok üdvözlés megy. Ime az egyik: (A szer-ző nevét — saját kérésére — nem ír-hatom meg.)

Üdvözlétem küldöm messzeföldről
Nyírfakéreg táborilapon,
Vigye hozzád nyírfasugással
Szívem szavát, vigye el dalom:

Értetek küzd sokezer vitéz itt
Értetek és a boldog Hazáért
Valahol Oroszországban...
Valahol Oroszországban...

Sötét erdő gonosz sötét erdő.
Halálnótát sír a falevél,
Mégis bátran, hiven harcolunk mind,
Gyáva nincs itt, vesszen, aki fél.

Eber álmainkban
Rólatok álmodunk,
Szívünk hazaszáll
S együtt így imádkozunk:

En is enem, magyarok Istene,
Fegyverünket segítsd győzelemre
Valahol Oroszországban...
Mindenütt Oroszországban...

Hetedik: ne lopj!

Írta: Paragi Istvánné

Íróasztalom fiókját rendeztem. Ezenként egyszer rostálást szoktam csinálni, ami abból áll, hogy egy pár képelepet, fényképet, levelet, préselt virágot, bálit meghívót és még sok egyéb apróságot, aminek előző évben megkegyelmeztem, elégetek.

Miért irtasam? Néha elővettem őket s emlékezni kényszeríttem magam általuk, hogy elelejtsem a jelen sok gondját-baját. Ilyenkor újra átéltem mindent, amire csak vissza tudok emlékezni: a velem, egyszer egy tá-nyérből ebédelő öreg, süket Bodri ku-tyától, az eperia telején szomszédasz-szonyosdit játszó kislányig és az utol-só bátra készülő rózsaszínruhás „nagy-leány”-ig. Jó volt néha megpihenni s lélekben újra ott lenni a virágos ré-ten, szedegetni a sok színes virágot az emlékezés poharába.

Nagyot gondolok. Most megsemmi-sítem mindet egyszerre. Átadom a fiókot a kislányomnak. Ma-holnap öneki is lesznek gyűjteni valói. Leve-lei és zöld táborilapjai már vannak. Valahol orosz földön küzdő magyar katonáktól, akiket hazaszórtattól s magyar tesivériségtől átfűtött kis

szíve egész melegével vigasztal, báto-rit. Igyekszik összekötő hid lenni a front és a haza közt.

Veszem hát az egész csomagot s viszem, hadd hamvadjon el. Nem kel-lenek ezek a kis apróságok ahhoz, hogy én emlékezzem. Siettemben, hogy meg ne sajnáljam őket, lefejtetem valamit. Nekem egy gyászjelen-tés. Kinyitom, hogy lássam. Kire s mire akar emlékeztetni? Egy gyer-mekkori barátom, akit nagyon sze-rettem, akihez sok kedves emlék tá-zott, adta vissza kisiklott élete agyon-gyötört lelkét Teremtőjének...

Összüléinknél egy alma volt az oka mindennek. Irénnél a ringló szilva. Egy másik pajtásának a mamája arra használta fel szegényt, hogy a háziasz-szony kertjéből lopjon neki szilvát. A saját csemetéjét megkímélte azon a címen, hogy Irén ügyesebb, mint az ő Évája. Alacsonyán levő ablakuk a kertre nyílt s így könnyű volt a kis-lánynak átmaszni. A mama Évát ör-nek állította, ő pedig a leszedett gyü-mölcsöt vette át Iréntől. Eleinte hu-zódózott, nem akarta megtenni, de

gyermek volt s az asszony bebeszélte neki, hogy az olyan fősvénytől, mint az ő háziasszonya, nem bűn lopni.

Izlett neki is a gyümölcs. Máskor is megcsinálta. Beleszólt. Később itt egy szalagot, ott egy babaruhát, majd pénzt lopott el. Eleinte keveset, öt, húsz, száz lelt. Hiszen senki sem tud-ta. Ugyes volt, könnyűkezű.

Apja tisztviselő volt, áthelyezték. Minket is mástelé dobott a sors. Éve-kig nem tudtam róla semmit. Aztán egyszer találkoztam egyik testvéremel. Irén felől érdeklődtem, de nem akart róla beszélni, csak könyörgésemre mondott el mindent. Nem ismétlem, sok hasonló szomorú esetet tudunk. Tudjuk, hogyan szokott az út elvezet-ni a szilvától a vasrúdos ablakig s a teljes lezüllésig. Elszökött hazuról, rossz emberek közé került.

Szegény Irén! — En még sem tudlak hibáztatni. Olyan kedves, jó kislány voltál, csak könnyen beolyósolható. Aztán meg, jobban érezted magad máshol, mint otthon. Ennek sem Te vagy az oka. Tragédia. Ez lebegett mindig körülöttem.

Vihar volt készülében. A szél va-dul ráta a szemközti tűzfalon felhú-talott repkény gyönyörűen árnyalt le-veleit. Felkavarta eszeveszett forgás-

sal a föld porát, s mintha ezt megunt-ta volna, visszazaladt a repkényhez s a megbíbált ágakat végigsimogatta. Lágyan hullámozott a repkény. Aztán átrohant a baracklátkhoz, irtalmatlanul cibálva a teliágakat. Két dűsan termő fiatal fa volt. Zöld lombjaik alól piruló gyümölcsök kandikáltak ki hivogatóan. Zöld levelükkel hiába takargatták féltően a még éretlen gyü-mölcsöt, hiába könyörögnek susogva a szélnek: még nem fejezték be a reánk bizott munkát, ne tépd le! A szél sü-ket és örült volt. Sietni is kellett a tombolással, mert megeregt az eső. A fák nyögtek, s recsegve hajladoztak a viharban...

Az eső elől kapunk alá menekült egy kisleány. Láttam a kívánatos gyü-mölcsöt. Lopakodva a fa alá suhant, nem is bánta már a zuhogó esőt. — Két karja már az ág felé nyúlt, hogy leszakítson egy bá-rackot. Emlékeim hatása alatt rémül-ten felszakítottam az ablakot s rákiál-tottam: Ne lopj! A kislány megijedt és elszaladt. A barack nem is az enyém volt, nem azt sajnáltam. A gyermeket féltettem. Talán ez volt az első kísérlete. Talán azt is megérti, hogy az Uristen általam üzent neki: Ne lopj!

Az eső elállt és kisütött a nap...

Jávör Béla:

Egy nap a debreceni cserkészkerület ezres nagytáborában

Tündérien szép táborozó
helyek a Körös völgyében. Minden tábornak van jellegzetessége

... A szemben, szivben tiszta láng,
az Isten arca néz le ránk...
(Cserkészinduló.)

Barátka, július hó.

II.

Bánlakától Csarnóházáig minden négy-öt száz lépésnyire, de néhol sűrűbben is, sátrak villannak ki a vízparti bokrok közül s a fák koronáinak magasságában piros-kehérvölz zászoló leng: vezető nélkül is könnyű megtalálni a cserkészcsapatok táborait. A Körös két partja kínálta a legtöbb letelepedő helyet: pompás rétek, kaszálók, ritkás ligetek vannak itt, kiválóan alkalmasak arra, hogy egy 30—40 főből álló csapat felüsse sátorait és párhetes táborozásra berendezkedjék rajtuk. S körös-körül erdős, pázsitos, itt-ott sziklaszirtes hegyekkel gyönyörű panorámát nyújt a vidék. A folyó hol kiszélesedve, hol szűk mederbe szorítja bújkál a völgy berkei között, néhol hegyi patakként rohan, másutt mélysegeket sejtet a füzesek alatt, itt az úszókát, amott a lubickolókat csalogatja furdásra. Nehéz lett volna ennél alkalmasabb területet találni a cserkészek nagytáborozására.

A székesfehérváriak táborozása

A Bratkuca völgyéből ide visszatérve, a Körös mentén folytatom látogatásaimat a csapatoknál.

Minden kis tábornak van valami jellegzetessége, amiben vagy a parancsnok egyénisége nyilvánul meg, vagy a csapat egyik-másik különösen leleményes tagjának rátermettsége mutatkozik. Régebbi csapatok életét már sajátos hagyományok szelleme lengi át, összhangban természetesen az egészséges életmóddal, a becsületességgel, a hazafiassággal azaz a szellemével, amelyet a cserkészet általában megkíván.

Egy kis magaslaton, rombadőlt kastélyszerű épület körül táboroznak a székesfehérváriak. Vendégek ők a debreceni cserkészkerület nagytáborának közelében. Hegydoldalban vágott lépcsőkön jutok fel hozzájuk s díszes kapu felírása mutatja a csapat ezimát és nevét. Festői környezetben, 10—12 fiút is befogadó, kényelmesen berendezett, hatalmas sátrak alatt tanyáznak a székesfehérváriak. Ez az ő táboruk jellegzetessége.

Kevéssel odébb, lent a Körös-part kedves tisztásán az egyik debreceni csapat apró sátrai tűnnek fel éppen ellentétes jellegzetességükkel. Korlát-kerítés nélkül körül a tábor s ezen belül az egyes sátrakat is ilyen egyszerű kis kerítések választják el egymástól. Minden órs parancsnoki sátra előtt sokágú szolgáló. Ugy esüngenek rajtuk a csajkák, bögrék, csuprok, mint dúsan termő fán a gyümölcs. S a kis tábor közepén kavicsból és virágokkal kirakott címer és jelvények díszítésével ékes talapzatból nő ki a tábor zászlójának árba.

Lépten-nyomon apró leleményességekkel találkozom. Az egyik órs területére csapóajtó szerkezetű bejáraton át lehet bejutni, amit egy darabka spárga segítségével alkotott mestere. S mindenütt a csinosaságra és lakályosságra való törekvés jelei, amelyek előállítására odaadó munkát, türelmet és szeretetteljes igye-

kezetet igényel. A nagy élet játékos, de mégis komoly vetületei ezek. foglalkoztatók, ügyességre és találékonyságra nevelők.

Mivel töltik a fiúk a napot?

— És mivel töltik a fiúk a napot?

Törös Károly parancsnok megmutatja a 2-ik számú tábori parancsot, amely pontosan előírja a napirendet. Ebbe a kerethe illeszkedik bele az egyes csapatok mindennapi munkája, szórakozása, pihenése, étkezési és alvási ideje.

Régen hat órakor ébredtek. A fiúk rendezkedik magukat, fekhelyeiket, sátraikat és 7 órakor frissen ülnek reggelizni. Ezt a hozzáülést természetesen úgy kell elképzelni, hogy letelepednek a gyepre, vagy ha még harmatos a fű, a pokrócaikra... Félnyolckor zászlófelvonás, ima, parancskiadás, ami ünneplés formájában, katonás fegyvellemmel megy végbe. Nyolc órakor megkezdődik a foglalkozás a csapatparancsnok intézkedése szerint. A tábor berendezése, szépítése rengeteg munkát igényel, amivel sohasem lehet kész a csapat, mert mindig felmerül valami új ötlet, ami megvalósításra vár. Időt kell szentelni az oktatásnak, a cserkész-öntudat fejlesztésének is. A délelőtti órákban rendezik a kirándulásokat is, hogy a környékkel megismerkedjenek a táborozók.

Krumplileves és tökkáposzta ebédre

Gyorsan telik az idő a csapatok látogatása közben. Már dél van. Meg kell szakítanom útamat, hogy visszatérjek Barátkára, mert a parancsnokságra vagyok hivatalos. Így is megköszöve érkezem ebédre, de nekem, mint alkalmi, műkedvelő cserkésznek elnézik ezt. Már asztalnál ül a vezérkar a parancsnokság épülete mögött az udvar egy árnyékos helyén. Krumplileves és tökkáposzta van ebédre éppúgy, mint minden csapatnál. Cserkészfiúk szolgálnak fel, ők készítették a parancsnokság konyháján is az ételeket, amelyek ízletessége bármely hivatalos szakácsnak dicséretére válna. Evés közben hallgatom a cserkészfiúk beszélgetését és hámulathatja a lelkeség, az ügybuzgalom, amelylyel a cserkészek problémákat tárgyalják és terveket szőnek a hatáskörükbe eső kötelek ügyének szolgálatában.

Déli 1 órakor ebéd, majd négy óráig szünet. Nagyokat heverésznek a fiúk, napoznak és fürdenek, lebzselnek a tábor területén és annak közvetlen környékén, különféle játékokat eszelnek ki, megtréfálják egymást s jókat nevetnek a rázedettek. Négy órakor ismét foglalkozás kezdődik, ami hét óráig, a vacsoráig tart. De a foglalkozások javarésze, még ha munka is, játék-szamba megy. Egy sines, aki ne végeznél szívesen. Vacsora után kis pihenés és 8 órakor kigyúlnak a táborlámpák. A csapatok énekelnek, muzsikálnak a tűz körül, megpróbálkoznak a fiúk az előadó művészzel is egymás mulattatására s észre se veszik, hogy már 9 óra van, a zászlófelvonás és az esti ima ideje.

Azután a lefekvés következik, ami sosem megy vidám tréfalkozások nélkül. Még egy kis beszélgetés, hazagondolás s féltiz órákor „lelívás”, ami azt jelenti, hogy teljes csendnek kell borulnia a táborra. Csak az őrzem marad ébren, a többi úgy alszik ébresszőtől a sátor melegében, szalmazsákon, pokrócok alatt, mint a bunda.

— S jól érzik magukat a fiúk? — kérdezzük a parancsnokot.

— Kivételesen jól, — kapjuk a feleletet.

Ezt vidáman megerősíti az egész csapat s mikor távozom, vigyázz-állásba feszül a társaság:

— Jó munkát!

Ebéd közben három cserkésztestvér érkezik és tesz jelentést a nagytábor parancsnokának. Terepszemlén voltak a Bratkuca-völgyében, ahol vasárnap harci játékokat rendeznek vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc országos főcserkész tiszteletére, akit vasárnapra vár a táborparancsnokság és a nagytábor több, mint ezer cserkésze. Nagy előkészületeket tesznek, nem ünnepléses fogadtatásra, díszfelvonulásokra, mert az ilyesmi nem tartozik a cserkészet lényegéhez, hanem, hogy a cserkészetet a maga teljességében s a táborokat minél tökéletesebb rendben mutathassák a csapatok. A harci játékok és a tábori tűz lesz a vasárnapi program főatrakciója, ami bizonyára nagy gyönyörűségére fog szolgálni a szülőknél is, akiknek látogatását szintén erre a napra engedélyezték. Délután folytatom látogatásaimat. For-

ró napsütésben bandukolok a Körös-parton húzódo országúton s minduntalan cserkészcsoportokkal találkozom, akik különféle küldetésekben járnak. Az egész vidék a cserkészek uralma alatt áll, mintha megszálló csapatok tagjai lennének ezek a sárgászöld rövid nadrágba, bluzba bújtatott kisfiúk. Öntudatoságuk, fegyelmettségük csak erősíti ezt a benyomást. Otthon érzik már magukat, a nagyváradiak éppúgy, mint a debreceniek vagy a szolnokiak s gyakori küldetéseik és felfedező útjuk közben megismerték már a környéket, pedig még egy hete sincs, hogy megnyílt a tábor.

A tulsó partról minduntalan sátorházak villannak felém. Szolnokiak, vésztöiek, — magyarázzák kísérőim. Sajnos, nincs híd a közelben, hogy meg tudnám közelíteni őket. De egy vésztői cserkészt éppen felém úszik a vizen át s az innenső parton birokra kél egy hatalmas kieszáradt fával, hogy átvonszolja a Körösön.

— Hova viszed azt a fát?

— Tutajt gyarapítok vele.

A vésztöiek tehát tutajon fognak kőlekedni a Körösön át.

Párizs lépéssel odébb a hajduböszörményi gimnázium Bocskay táborába térünk be. Cserkésztestvér kíséretében érkezem, azért már messziről sípjellel parancsolják készülni a csapat tagjait. Mint mindenütt, itt is díszes kapu alatt haladunk át és néma üdvözléssel lépünk el a tábor zászlója előtt. A parancsnok, dr. Csiba Antal gimnáziumi tanár itt is, mint minden táborban, cserkészfiai körében tartózkodik s állandóan szemmel tartja őket. Kell is, mert nem kis felelősség ragadó vízű folyó mellett tanyáznai ennyi életvidám, vállalkozó szellemű diákkal. Itt különösen nagy munkát végeztek a fiúk a tábor berendezésénél. Hatalmas földbevéjt konyhát építettek, amelynek tűzhelyein nagy üstök, fazekak állnak. Jól felszerelt csapat ez. A konyhán egész sereg edény halmozódik és saját külön kis szekériükön szállítják mindennap az élelmiszert, amit a barátkaik központban vételeznek fel.

A parancsnok egy eleven, barna fiút mutat be nekem.

— Szórvány-gyerek, — mondja. — Két ilyen erdélyi fiú van közöttünk, mint a hajduböszörményi csapat vendége.

A nagytábor ágrólszakadtjai

Még egy kis gyaloglás és a nagyváradi KIE csapat táborához érünk. Sípjelzéssel fogadnak, mikor bevonulunk a kapu alatt, amihez szegélykövekkel raktak ki „országútat” a fiúk. Ez a legszegényebb csapat, úgyhogy itt rendszeres tábori életről nem is lehet beszélni. Ők a nagytábor ágrólszakadtjai. A sátrakat, amelyeket a Szövetség idejében feladott, még nem kapták meg, azért hozzá se foghattak még a tábor berendezéséhez. Munka híján egész nap a Körös felé siető patakban lubickolnak, amelynek partjain a tábor állani fog, ha a vasúton kallódó sátrak mégis ide találnak. Addig a közeli épületekben húzódnak meg a fiúk éjjeli szállásra, különben egész nap a szabad ég alatt tanyáznak. De azért remek közöttük a hangulat, amit a szerdai zápor sem zavart meg... Nagyszerű étvágyuk van s mindjárt be is mutatják nekem a kis Sebestyén László első polgáristát, aki három adag tökfőzeléket evett meg ma délután... Elismerésül iszappal kenték be képét a társai.

— Mit üzentek haza? — kérdezem.

— Azt, — felelik körömben — hogy nincs semmi bajunk.

Bücsüt veszek tőlük s bandukolok tovább a csabaiak népes táborára felé.

(Folytatom.)

Kellemes és kényelmes
a nyaralás a tusnádi

UJSÁGIROVILLABAN

A tizenkét szobás Ujságiróvilla Tusnádfürdő legmodernebbül berendezett, legszebb fekvésű nyaralója, a Csukás közvetlen közelében. Egy- és kétágyas szobák, panzióval, vagy panzió nélkül. Érdeklődni lehet a villa vezetőjénél: özv. Mirinszky Andornénál, Tusnádfürdő, Ujságiróvilla.

Nem magyar szokás a káromkodás

Irla: Lóska Lajos

Éveken át figyeltem azt a téves hitet, mely falvaink népe előtt sok helyen él: a káromkodás magyar szokás. Mivel a mostani időkben is több helyen találkozom a nem rossz indulatú, de téves véleményű, úgy gondolom, nem árt rámutatni arra, hogy a magyarság általános kultúrnívóját rontó szitkozódás, úton-útfélen, nem magyar szokás, hanem rossz szokás, melyet igyekeznünk kell elhagyni. Amikor csak tehetem, együtt szoktam beszélgetni földműves testvéreimmel. Sok mindenről esik szó. Már én sok helyen jártam — kezdte az egyik gazda. — külföldön is, de azt mondhatom, hogy a magyar a legkáromkodóbb nép. Voltak a gazdák között, akik úgy vélekedtek, hogy más nép is éppen úgy káromkodik, mint a magyar, de olyan nem nagyon akad, aki tagadni próbálta volna ezt a nem nagyon szép szokást. Mert káromkodunk, szitkozódunk, az tény, pödörített a hajuszán az egyik idősebb bátya. Hiába tagadnánk. — Hiszen még ha csak mi férfiak csinálunk — vélekedtek néhányan. — de sokszor az asszonyok is. Meg a kis gyerekek. Alig nőnek ki a földből, már betyárosat kenyeritanak.

Hogy ez így van, magam is több helyen tapasztaltam. Ugy gondolom, hogy ezt a szokást nem ártana a szép magyar népi szokások közül kitörölni. Éppen azért, azt hiszem, nem fölösleges az okok után kutatni, melyek létrehozzák. Hogy ez a magyarság általános műveltségét és nemes lelkületét árnyékoló szokás főleg földműves, földmunkás, illetőleg a munkásságánál van elterjedve, az is tagadhatatlan. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy társadalmunk több rétegénél nincs, csak azt, hogy az előbb említett társadalmi rétegeknél a legszembetűnőbb. Magyarázhatjuk ezt az élet nehéz terhével, mely kétségtelenül a földműveseknek jut ki legjobban és jutott ki évszázadokon át. Dolgozni nehéz testmunkát az idő minden viszonyai között, küzdeni, kinlódni az állatokkal, mind hozzájárul ahhoz, hogy az ember lelkülete megkeményedik, hogy az ember gyakran fölmérgesedve szitkokban tör ki. E fölött nem mondhat ítéletet olyan, aki maga is nem próbálta a földműves, illetve földmunkásnép súlyos életküzdelmeit. Azonban az is tudvalevő, hogy a szitkozódással meg a káromkodással nem könnyítünk a munkánkban. Az eredmény csak az, hogy teljesen rabjai leszünk a szokásnak. Régebbi megfigyeléseim alapján merem állítani, hogy lassan nem a nehéz munka, vagy fülhaborodás alkalmával törnek elő a különféle csúf szavak, hanem akármikor beszélgetés közben, annál, aki azt megszokja. Ezért lehet úton-útfélen hallani az úgynevezett magyaros káromkodást, nem csak munka közben, vagy veszekedéskor, de összejöveteleken, korcsmákban stb. A legnagyobb hiba az, hogy otthon is a családi körben. Ebben rejlik annak egyszerű magyarázata, hogy már a kis gyermekek is káromkodnak. Lehet hallani tőlük játék közben, ha civakodnak, de akkor is, mikor bekerülnek az első elemibe. Atyjuktól, anyjuktól hallva, annyira megszokják, hogy sokszor bent a tanteremben is kikottyán belőlük az első hónapokban és csak lassú, türelmes munkával lehet némileg leszoktatni őket. Jól el kell őket verni — mondják a szülők. Azonban ez nem egészen igazságos eljárás. Mert a gyermek előtt a legnagyobb tekintély a szülő. Ez természetes. Eanfölgva az is

magától értetődik, hogy a gyermek szüleit igyekezzék utánozni. Ha hallja, hogy káromkodnak, egy-kettőre megtanulja ő is. Azután nem érti, hogy miért nem szabad ezt neki mondani. Hiszen édesapja és édesanyja is mondja ezeket. Ők pedig csak nem tesznek rosszat. Egyszer egy helyen megyek az utcán. Az egyik udvarból nagy kiabálás hallatszik. Az anya éktelen káromkodás, átkozódás

közben üti a fiacskáját. Miért bántja? — kérdezem tőle. — Hogyne bántanám, hogy az ördög vinné el, mikor olyan csúfakat beszél, káromkodik. — Ilyen esetet többször is tapasztaltam. Olyanért ütik a gyereket a szülők, amit ők ugyanakkor csinálnak. Hogy a gyerekek otthon halva a káromkodást, mennyire természetévé válik, mutatja az is, amit szintén többször megfigyeltem. A gyerek hirtelen elkáromkodik magát az iskolában. Ijedten üt a szájára. Elvörösödik, felve tekintet körül. A szitok szinte reflexként tört elő belőle, anynyi sokszor hallotta otthon, az utcán. Kitől? Szüleitől, rokonaitól, felnőttektől, akik eszményképek a gyerekek előtt. Így válik a szitkozódás, a káromko-

dás úgynevezett magyar szokássá. A gyermek benne nő fel, természetévé válik. Ehhez jön még az élet terhe, az indulat és ömlik belőle, mint a záporosó, ha megbotlik, ha az eke nehezen fogja a földet, ha a tehen legyez a farkával, a ló nem akar húzni stb., később ha a társaságban elmond valamit, mulat, büszül. Vannak — sajnos — olyanok is, akik büszkék erre. A magyar virtushoz tartozónak vélik. Nem egy szült halottam, mikor büszkén dicsekedett, milyet mond 3—4 éves gyermeke. Lám-e, milyen magyar fiam van. Káromkodás magyar szokás és hasonlókat mondanak. Pedig nyomtatékkal ismétlem, a káromkodás nem magyar szokás, hanem rossz szokás.

Izgalmas párharc tengeralattjáró és óriásbombázó között

Egy német haditudósító érdekes elbeszélése

(Valahol az Atlanti-óceánon.) „Repülőgép a 160 fokos irányban!” — Nem mintha örülne neki, de a tengeralattjáró legénye már szinte várja ezt a riadót, hiszen még a Biscayai-öbölben vannak, itt pedig különösképpen számítani lehet a légítámadásra. 10.000 méteres messzeségben repül az ellenséges gép, derékszögben keresztelve a tengeralattjáró menetirányát. Ugy látszik, még nem vette észre a tengeralattjárót. A torony őrsége lassan követi messzelátóival a veszedelmes gép-

Leereszkedik az acélmadár

„Sunderland!” — kiált fel az egyik matróz a géppuska mellett. A géppuskacévek már mind a repülőgépre vannak irányozva. Pillanatnyilag még csak tisztes távolságot tartva köröz az acélkolosszus a tengeralattjáró körül: valószínűleg arra vár, hogy áldozata merüljön próbáljon, mert természetesen mindig kényelmesebb dolog a merülés nyomában keletkező víztölesérbe vetni a bombákat, mint az ágyú- és géppuskatűzzel szembenézni.

Még egyik fél sem nyúlt fegyverhez. A bombázó rendületlenül írja tovább a köröket, közben azonban mind lejjebb ereszkedik. Láthatólag azon igyekszik,

madarat, mely egyelőre teljes egykedvűséget mutat.

Már-már úgy látszik, hogy a Tommy egyáltalában nem akar tudomást venni a tengeralattjáróról, amikor a bombázó hirtelen kanyarral irányt változtat és egyenesen feléje tart. Merülése már nincs idő, a fegyveres fogadtatás „melegsége” marad az egyedüli remény. A picurka pontocskára óriási gyorsasággal növekszik, nemsokára már szabad szemmel is fel lehet ismerni, hogy négymotoros nehézbombázó.

hogy a tengeralattjárót hátulról rohamozza meg. „Jobboldali gép teljes gőzzel előre! Baloldali gép félgőzzel hátra!” — hangzik fel a kapitány parancsa. Mintha tányéron forgatnák, úgy pereg a csónak. Azonban a hatalmas vízi repülőgép is vele fordul, köréi pedig egyre kisebbek lesznek.

„Szabad a tüzelés?” — ismétlik meg minduntalan a kérdést a légháritó ágyúk parancsnokai. A kapitány azonban vár még, a lehető legkedvezőbb közelségből akarja üdvözölni a Sunderlandt. A kövérhasú repülőgépnél végül is sikerül a kedvező támadási helyzetet elérnie.

„Szabad a tüzelés!”

„Szabad a tüzelés!” Ugyanabban a pillanatban, amikor támadásra lendül, a légvédelmi fegyverek is megszólalnak. Az óriás már csak 600 méter távolságra és nem magasabban 100 méternél. Most odafenn is rágyújtanak a géppuskák. A tengeralattjárót néhány találat éri, a legtöbb sorozat azonban túl rövidnek bizonyul. A tengeralattjáró szakadatlanul okádja a tüzet. Sok golyó lepattan a vastaghörű ragadozómadár acéltollazatáról, de nem mind: a páncélzat ilyen közelségben nem nyújt neki teljes biztonságot. A motorokat és a hordfelületet is találatok érik, egy golyó a vezetőpilóta fülkéjének ötcentiméteres „go-

lyóálló” üvegét fúrja át.

„Ég, ég!” — kiáltanak fel a fiúk a tengeralattjáró fedélzetén. Valóban, a baloldali motorból pirosoló tüzesóva tör elő. Mindez a másodperc töredékére elatt játszódik le. Az égő Sunderland már csak 300 méter messze van!

A tengeralattjáró még mindig vezzettül forog, de az égő bombázó nem hagyja lerázni magát és tovább folytatja a támadást. Szokatlanul macacs fickó! A tengeralattjáró géppuskái minden gömblyukból köpködnek megint, a repülőgépet azonban a jelek szerint mindez egyáltalában nem érdekli.

Jönnek a bombák

No most! A bombák! Minden szárny alól előbukfencezik néhány nehéz csomag... Hát csak jöjjenek, a légháritó legényeknek azért nem áll el a lélekzete. A fiúk lázasan működnek, vilámgyorsan cserélik a hevedereket, a tüzelésben egy pillanatra sem áll be szünet. Időközben már más helyeken is tüzet fog a repülőgép, különösen a szár-

nyakon.

A tengeralattjárótól jobbra és balra toronymagas vizoszlopot emelve cuppannak a nehéz bombák a tengerbe, a legközelebbi öt méterre közelíti meg a hajó oldalát. A támadás hevében úgy látszik, még önmagáról is megfeledkezett a fickó súlyos eszesülés is meglehetősen pontosan céloz, egészen könnyen le-

hetett volna telitalálat is!

Most egy időre sötét éjzaka borul a tengeralattjáróra: az óriási vízirepülőgép, melynek szárnytávolsága 34 méter, állandóan lefelé tartva, elzúg felette. A levegő reszket, forr és kavargó. Végtelen hosszúnak látszik a törzs, a eok becsapódási helyét szabad szemmel is látni rajta.

Lezuhan az óriásmadár

Egy pillanatra rá házmagas vízszlopok zuhannak a hajó fölé, mely hirtelen egészen elmerül a hatalmas víztömegben. Ha a legénység nem lenne a helyéhez szijazva, egyik sem kerülné el a hatalmas tengeri fürdőt. Odalenn pokoli reccgés-ropogás, vízbetörés, a világítás kialszik. Már a lehető legrosszabbra gondolnak az emberek, amikor felülről diadalmos hurrárválgás hangjai hallatszanak le a hajó éjszakai sötétségbe borult belsejébe.

„Már a pataokban úszik, lezuhan!” — ujjong a géppuskakezelő legénye. Két perc még csak és az ellenséges óriásbombázó már semmi sem látszik. Néhány könnyű fajsúlyu alkatrészen kívül már csak a repülőgép legénységének hét tagja úszik a vízen — halálra égve. (MN.)

Pályázatot hirdet a város a Hlatky Endre utca átépítésére

Nagyvárad thj. város polgármestere 20079—1943. VI szám alatt a következő kivonatos versenytárgyalási hirdetményt adta ki:

Nagyvárad thj. város polgármestere nyilvános versenytárgyalást hirdet Nagyváradon a Hlatky Endre-utca teljes átépítésére. A 288 m. hosszú utcában készítenő kb. 2740 m² nagykockaburkolat adott kőből és a szükséges csatlakozó munkák.

A munkálatok 1943. év folyamán teljesítendőek.

Ajánlat csak az összes munkákra tehető és beadásának határideje 1943. július hó 26. d. e. 10 óra Nagyvárad thj. város iktató hivatalában.

Ajánlati úrlapok és tervek máj naptól kezdődőleg díjmentesen Nagyvárad thj. város városrendezési ügyosztályában (Városháza II. em. 2. sz.) szerezhető be.

Felhívás a honvédek kötelékébe való önkéntes belépésre

Nagyvárad thj. város polgármestere 29-1943. szám alatt a következő felhívást tette közzé a m. kir. honvédség kötelékébe való önkéntes belépésre:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur engedélyezte a honvédség kötelékébe rendes, tényleges szolgálatra való önkéntes belépést azok részére, akik állítási köteles korban még nincsenek (1923. évi születésűek állítási köteles korban vannak).

Ezek alapján felhívom azokat a még állítási köteles korban nem lévő 17. életévüket már betöltött Nagyváradon lakó magyar állampolgárságu ifjakat, akik a m. kir. honvédség kötelékébe tényleges szolgálatra önként belépni óhajtanak, hogy jelentkezzenek Nagyváradon a város katonai ügyosztályán gr. Teleki Pál-utca 3. sz. szobában, ahol részletes felvilágosítást nyernek kérelmük megszerkesztésére, valamint arra, hogy kérelmükhöz milyen okmányokat kell csatolni.

A kérelmek beadásának határideje a város katonai ügyosztályához 1943. július hó 25-é.

A kérelmek elbírálásánál a folyamodók a m. kir. 25. honvéd kiegészítő parancsnokságtól a polgármesteri hivatal katonai ügyosztálya útján „Felvételi engedély”-t kapnak és csak azok állhatnak elő felvételi engedélyükben megjelölt napokon sorozásra, akik berendelhetnek elő felvételi engedélyükben megjelölteknek, hogy kérelmét az előírt okmányokkal szerelje fel, mert a fel nem szerelt, vagy hiányosan felszerelt kérelmek érdemleges tárgyalás alá véve nem lesznek.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40
félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
Postatakarékpénztári csekkszámánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Rögtönítelő bíróság ítélete lesújt az elcsúsztatás alatti elkövetett betörés tettesére, de Ön, kit a bűnös értékeitől megfosztott, kinek vagyontárgyait elrabolta, egyáltalán nem vagy csak kis részben tudja visszaszerezni azokat. Ha van betörésbiztosítása, nyugodtan fordulhat a biztosító társasághoz kártérítésért. Az 1857-ben alapított ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG helybéli: Szent László-tér 2. szám alatti képviselője minden biztosításmódozatról felvilágosítást nyújt.

Újabb légitámadás érte a kölni dómot, Berlinből jelentik: Amint a német hadijelentés azt már tudomásul adta, hogy brit bombavetőek az elmúlt éjjel ismét támadták Köln városát és környékét. A lakosság veszteséget szenvedett. A lakónegyedekben a bombák pusztítást okoztak. A támadás alkalomával ismét eltaláltak a kölni dómot. Az ismételt támadás nyilvánvalóvá teszi az eddig hitetlenkedők számára is, hogy az angolbombázók szándékosan rombolják az európai keresztény kultúra legértékesebb műremekeit.

Meglátogatta a barátjai cserkész táborokat dr. Hlatky Endre főispán és dr. Nadányi alispán, Nagyvárad, július 9. Dr. vitéz Nadányi János vármegyei alispán és dr. Hlatky Endre városi főispán pénteken meglátogatta a Barátka-környéki cserkész táborokat.

Átnyújtották a miniszterelnöknek az Erdélyi Párt memorandumát. A MOT jelenti: Az Erdélyi Párt elnöksége gróf Teleki Béla, Ember Géza, Albrecht Dező és Mikó Imre országgyűlési képviselő pénteken megjelent Kállay Miklós miniszterelnöknel és előterjesztette az Erdélyi Párt Marosvásárhelyen tartott parlamenti csoportj gyűlésnek határozatait.

Eljegyzés. Varga Gizella Nagyvárad és hosszúsági Kovács Sándor Ipp, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Eljegyzés. Siklódi Ilonkát Püspök-ladány eljegyezte ifj. Görgényi Gyula MÁV-tisztviselő. (Minden külön értesítés helyett.)

Párizsban az élelmiszerjegyek egyharmada hamisítvány. Párizsból jelentik: A Nemzetközi Sajtó-Tudósító jelenti: Taittinger, a párizsi község tanács elnöke csütörtökön azt a szenzációs indítványt tette, hogy a párizsi lakosságnak ne csak kenyér, hanem kenyér, bor, dohány és burgonyajegyeket, mert ezekkel jobb, ha az élelmiszerjegyek kiosztásra sem kerülnek. A község tanács elnöke ezt az indítványt nagyon is komolyan vette meg, abból indulva ki, hogy a pékeknek leadott kenyérjegyek harmadrésze hamisítvány és mégie minden nehézség nélkül beváltják. Taittinger azon a nézetén van, hogy ha Nagy-Párizs élelmiszerellátásáról kellőképpen gondoskodnak, amire például a kenyérrelátás terén a várható termés következtében meg is van a remény, a jegyrendszer fölöslegessé válik.

A divat változik
s a hölgyek változatlanul a legjobbat akarják! Jól teszik! Legújabb karcsusító fűzők.
formásító strandfűzők hozott anyagból
Kovács Sándorné
specialistánál rendelhető.
Szt. Gellért-u. 10. Nilgesz-telep.
(Repülő híd on át)

Ősz szakálláról ismerték fel a megszállt autós szacharincsempészt. Május 17-én az ország egyik határállomáson szolgálatot teljesítő pénzügyőrök hatalmas sebességgel száguldo autóra lettek figyelmesek. Feltartóztatták. Az autó le is lassított és egy férfi ugrott ki belőle, majd sebesen az erdő felé futott. A pénzügyőrök utánairamodtak, de a férfinak sikerült elmenekülnie. A gépkocsiban talált holmijközl megállapították, hogy a menekülő Vida József kereskedő, aki nagyobb mennyiségű szacharint csempészt be az országba. Az ötvenhat kilogramm szacharint lefoglalták. Vidát tiltott árucsempészes miatt hathónapi fogházra és 75,219 pengő 20 fillér mellékbüntetésére ítélte. A pénzbüntetést nemfizetés esetén 100 pengőnként egynapi fogházra kell átváltogatni.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a MAGYAR LAPOK-at

A legújabb záróra következtében előadásainkat f. hó 11-től (vasárnaptól)

mindennap 4, 6 és 8 órakor kezdjük.

APOLLO Filmszínház
CASINO Filmszínház

BELVÁROSI Filmszínház
KORONA Filmszínház

Fizetésrendezést kérnek a házfelügyelők. A Házfelügyelők Országos Nemzeti Szövetsége Kállay Miklós miniszterelnökhez beadványt intézett, amelyben hivatkoztak arra, hogy a házfelügyelők minden nemzeti munkából kivesszék a részüket és elpanaszolják, hogy a mostani fizetésrendezés alkalmával azonban nem történt róluk gondoskodás. Ezért arra kéri a miniszterelnököt beadványukban, hogy pórtrendelet kiadásával rendeznek a házfelügyelőknek a járandóságait. Ezen beadványban megemlítik még a házfelügyelők, hogy még mindig nem veszik figyelembe a házfelügyelők felmondási tilalmát és igen sokan kerülnek ki régi állásaikból.

Házasság. Dr. Varga István MÁV tanácsos és felesége Szőnyi Valéria leánya, dr. Varga Valéria egyetemi lektor, áll. gimn. tanár, f. hó 10-én tartotta esküvőjét a kolozsvári Szent Mihály templomban dr. Hadik Béla miniszteri osztálytanácsossal. Tanúk voltak: dr. Viskó Károly egyetemi tanár és Bodnár Károly főmérnök. Az esketést dr. Réjő Tibor pápai prelátus végezte.

Bármilyen
Ingtatlan
adásvétel, csere vagy bérlet-
ügyben bizalommal keresse fel
MEZEI ingatlanforgalmi irodát
Nagy Sándor u. 19. Telefon: 27-50

BUTORT színeset **MEZEI-től**
Háló, kombinált és előszobák. Konyha újdonságok.
Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

Nem adnak ki új élelmiszerjegyeket az elvesztett helyett. Nagyvárad thj. város polgármestere 3858-1943. k. é. sz. alatt a következő hirdetményt adta ki: Figyelmeztetem a város közönségét, hogy a Közélelmezési Hivatal által kiadott élelmiszerjegyek megőrzésére nagyobb gondot fordítsanak, mert a 358,860-1941. K. M. számú rendelet értelmében a Közélelmezési Hivatal az elvesztett, vagy ellopott jegyek helyett újakat nem utal ki. Nagyvárad, 1943. évi július hó 7-én. Dr. Gyapay s. k. h. polgármester.

Az ipartestületi fapari szakosztálya felhívja tagjait, hogy enyv és czeg érkezett, igényeiket folyó hó 12-től folyó hó 16. délig jelentésk be a szakosztály irodájában, mert későbbi jelenléteseket nem veszünk figyelembe. Igényléseket csak az illetményjegyzék bemutatására veszünk fel. Elnökség.

Sertéspestis okozta károk csökkentése. Nagyvárad thj. város I. foku állategészségügyi hatósága 20722-1943. kig szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Elrendelem, hogy a közös városi csürhébe csakis a sertéspestis ellen az idén, illetve a múlt évben védőoltott állatok hajthatók ki. Kivétel képeznek azon sertések, amelyek a hatósági állatorvos elbírálása alapján egyelőre nem védőoltottak. Felhívom ennélfogva az érdekelteket, hogy mert a sertéspestis okozta károknek védőoltás útján való megelőzése nemzeti érdek s mert feltétlenül szükséges a sertéspestis következtében a csürhében beállott elhullások megakadályozása ez év tavaszán kelt hirdetményem alapján a védőoltásokat a legsürgősebben fogantatossítsák.

NYILTTÉR

E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a kiadóhivatal.

Fiamért ifj. vitéz Szodoray István és neje szül. Nagy Magdárnt semminemű anyagi és erkölcsi felelősséget nem vállalunk.

Id. vitéz Szodoray István és neje szül. Varga Mária.

Fürdősi napok új beosztása a Rimanóczy gőzfürdőben

A Rimanóczy gőzfürdő igazgatósága közli, hogy az átalakítási munkálatok befejeztéig folyó hó 13-ától kezdődően a nők kedden, csütörtökön és szombaton, a férfiak pedig szerdán, pénteken és vasárnap fürödhetnek a gőzfürdőben. A kádfürdő mindkét nembeli részére egész héten rendelkezésre áll. A fürdő nyitva reggel 6 órától — déli szünet nélkül — este 6 óráig. Fürdő árak: kádfürdő: P 2.50, gőzfürdő: P 2.— Közönségteljesítő árak a gőzfürdőben P 1.50, gyermekeknek 92 fillér.

Szeptemberben átadják a forgalomnak a hegyközpályi utszakaszt és a Teleki utcát

Nagyvárad, július 9. Gyapay László helyettes polgármester ma délelőtt Hergár Viktor műszaki tanácsossal és Tóth Sándor főmérnökkel megbeszélte a folyamatban lévő utépítéseket. A hegyközpályi utszakasznál megállapították, hogy a kőanyagszállítás befejezést nyert, úgyhogy a munkálatok zavartalanul folytathatók szeptember végére ezt az utszakaszt átadhatják majd a forgalomnak.

Megtekintette a helyettes polgármester a Horthy István telepen megkezdett építkezéseket s az ott már befejezés előtt álló utépítési munkálatokat is. Szemlelőutját a Teleki-úton folytatta a helyettes polgármester. Itt a munkálatok kellő ütemben folynak, azok szeptember 1-re befejezést nyernek. A Teleki-úti járda építésének vállalatbaadása ügyében ma dönt a helyettes polgármester.

Megtekintette a helyettes polgármester a 4-es számú műút építkezéseit is, valamint a Fő-utca aszfaltjavító munkálatait. Elrendelte továbbá, hogy a Pataky Tibor utcán, ahová már korábban oda szállították a kőanyagot, megkezdjék az utépítést.

Bemutatjuk olvasóinknak Magyarország legjobb katonazenekarát

**Doroszlai Károly főkarnagy a legmodernebb
hangszerekkel látta el 95 tagú zenekarát**

A nagyközönség már jól ismeri, sokat hallotta és sokat gyönyörködött a rádió hullámain keresztül a legjobb magyar katonazenekar játékában. Bizonyára mindenki kitalálja, hogy a légierők zenekaráról van szó. A zenekar vezetője, Doroszlai Károly főkarnagy a Magyar Szárnyak legújabb számában nyilatkozott a pompás együttesről. Különösen az együttes legújabb hangszereiről. Köztudomású ugyanis, hogy Doroszlai Károly a legmodernebb hangszerekkel látta el zenekarát. Ennek is tudható be, hogy olyan kiváló eredményeket értek el. Az érdekes cikk többek között a következőkben számol be a legjobb magyar zenekarról:

Negyvenhárom fővel alakult meg a Légierők zenekara, ma már hetven fő az aktív átlag s remélhetőleg csakhamar megjelenik a Légierők parancsnokának újabb rendelete, mely jóváhagyja a kilencvenöt főre való létszámemelést. Hogy erre miért lenne annyira szükség, kitűnik az alábbiakból.

Doroszlai főkarnagy bemutatja helyetteseit, majd sorra veszi a zenekar egyes hangszeres csapatait, bemutatva e téren is a legújabb nevezetességeket.

A szaxofón nem csupán a jazzzene elengedhetetlen kelléke, hanem a modern katonazenekar sem nélkülözheti. Lány, rox humana-szerű hangjával teljesen új hangszint jelent a katonazenekarban s külföldön mindenütt elterjedt. A német légierők berlini nagyzenekarában tucatszaxofón szerepel.

Orosz Zoltán alezredes, aki a zenebizottság vezetője, szintén bejött a próbára s többek között éppen azt a megjegyzést teszi, hogy a szaxofón s az új hangszerek általában „gyenge” hangot adnak a zenekarnak s így hangerőssége kisebb, mint amit katonazenekaroknál megszoktunk. Vajon nem lenne-e célszerű kivonulások alkalmával, mikor tehát a zenekar nem koncentrálna, hanem menetben szolgálatot, egyes hangszeres csapatok helyett inkább részvételre beállítani?

A főkarnagy hamar készen van a válaszal: „A „kétlaki” módszer, mikor egy zenész kétféle hangszert kezel, csakhamar megbosszulja magát. Idővel egyik hangszeren sem játszik tökéletesen s technikai készsége szenved csorbát.

Egy kis gyakorlati bizonyítás is közelebb vezet: A kiértékelés és a szaxofón-család zeneisével ugyanazt a melódiát játszatja. S bizony az „üldözött” szaxofónokon egyáltalán nem halkabb a dallam, mint a kiértékelés. Sőt, a szoprán-szaxofón átható hangjával mindent túlszárnyal. Egyébként is, ha kell, — mondja a karnagy — olyan hangerősséget produkálhat a zenekar, hogy a csillárok leszakadnak.

A szaxofón minden hangmagasságban megtalálható, tehát a szoprán, alt-tenor, bariton-szaxofón s ezenkívül itt van Magyarország egyetlen basszus-szaxofónja is, mely kétségkívül a legmozgókéonyabb fémfűvős-hangszer ebben a mélységben.

Egészen új s nálunk nem is ismert hangszer a sorusofón, mely oboa-szerű fuvókával és fagottszerű testtel érdekes színezetű hangot ad s merőben új hangszint visz a katonazenekere. A zenekar felszerelése e téren is kitűnő, a háborús nehézségek ellenére is körülbelül három

hónapja megjöttek a hangszerek s rövid időn belül teljesen begyakorolják a zenészek.

Az oboacsaládba tartozó hangszereket most egészítik ki fagottal és kontra-fagottal. A hangversenyeken a kíséretet sokkal hatásosabbá teszi a bőgő használata, ezt is megtaláljuk itt.

GAZDASÁGI ÉLET

Be kell számítani a dohányt, a cukor-répát és cikóriát is

A gazdálkodó beszállítási kötele-ségének teljesítésében a dohánybe-váltó hivatalhoz beszállított do-hányt be kell számítani. A vonatko-zó rendelet a hivatalos lap pénteki számában jelent meg.

Az 1943. évi termései cukorrépának a beszállítási köteleesség teljesíté-sébe való beszámításáról közellátás-ügy miniszteri rendelet jelent meg a hivatalos lap pénteki számában. A beszállítási köteleesség teljesítésé-be csak az a cukorrépa számítható be, amit a gazdálkodó a rendeletben felsorolt jogosított vevők valamelyi-kének legkésőbb 1943. december 31-ig vételre felajánl.

Az 1943. évi termései cikóriagyökér forgalmát szabályozó rendelet szerint a beszállítási köteleesség teljesítésébe csak az a cikóriagyökér számítható be, amelyet a gazdálkodó legkésőbb 1943. december 15-ig a rendeletben felsorolt valamelyik jo-gosított vevőnek vételre felajánl.

A cirokszáll beszállításának és forgalmának szabályozásáról szóló pénteken megjelent rendelet szerint cirokszállt 1944 március 31-ig kell a Tiszántúli Ciroktermelők Termelő és Értékesítő Szövetkezetének (Mező-kovácshegy) vételre felajánlani.

Rendelet a fűszerpaprika beszállításáról

A közellátásügyi miniszter 12.409/1943. sz. most megjelent rendelete a beszállítási köteleesség teljesítésé-be beszámítható termények közé sorolja a nyers, fűzetlen csövespaprikát, továbbá a felfűzött száraz, illető-leg légszáraz csövespaprikát, vala-mint ezeknek őrlésre elkészített fel-termékeit és az őrlött fűszerpaprikát. A paprika megvásárlásának és fel-használásának irányítását a Magyar Fűszerpaprikát Értékesítő Központi Szövetkezet látja el. Idei termései csövespaprikát csak a közellátásügyi miniszter által feljogosított kikészítő iparosok vásárolhatnak. A kikészítő iparosok kijelölésüket július 31-ig a Központi Szövetkezethez írásban kérve-nben kérhetik. Őrlött fűszer-paprikát az őrlési engedéllyel rendel-kező malmoktól csak a Központi

Kávéházakban és vendéglőkben kérj: Magyar Lapok el.

Ha a zenekart sikerül vonósokkal is kiegészíteni, úgy a hangzás megközelíti az orgonáét: tiz különféle hangszin szerepel így a zenekarban, míg a rendes szimfonikus zenekarban nyolc s a gyalogsági katonazenekarban csak ötféle hangszin van képviselve.

Marinuzzi: Szicíliai szvitjéből hallunk ezután egy tételt s ebben megcsodálhatjuk a zenekar hangját, árnyalatait, dinamikáját. Nagyszerű hangszer ez az együttes.

Egyet ne felejtünk el: a Légierők zenekara elsősorban nem menet, hanem hangversenyzenekar. S mint ilyen, kitűnő hírnévre tett szert aránylag igen rövid idő alatt. A zene nagyszerű propagandaszóköz s rendelkezésünkre áll egy nagyszerű zenekar: használjuk ki azt minél jobban a nemzeti repülésügy propagandájának támogatására!

felajánlani. Részletesen szabályozza a rendelet a kikészítő iparosoknak az átvétellel kapcsolatos teendőit és kimondja, hogyha a nyilvántartó hatóság megállapítása szerint a gazdálkodó beszállítási köteleességének csak úgy tud eleget tenni, ha csövespaprikát is beszállítat és abból készlete van, a nyilvántartó hatóság felszólíthatja megfelelő mennyiségű csövespaprika beszállítására.

Tilos külföldi árukeres- leire engedély nélkül válaszolni

A budapesti Kereskedelmi és Ipar-kamara felhívja az exportőrök figyelmét arra, hogy a külföldről érkezett és a Kamara által a sajtóban közzétett árukeresletre saját hatáskörben válaszolni, illetőleg árut külföldre kijá-nlani tilos. Az exportőrök bármilyen kapcsolat felvétele előtt kötelesek a Külkereskedelmi Hivatal, bizonyos esetekben az illetékes szakminiszterek előzetes engedélyét megszerezni. Enélkül nem szabad az áruk exportlehetőségeit a külföldi érdeklődőknek kilátásba helyezni. A külföldi árukereslet és árukínálat iránt érdeklődők a Kereskedelmi és Ipar-kamara külkereskedelmi osztályán kaphatnak felvilágosítást. Legutóbb Bulgáriából, Dániából, Franciaországból, a Német Birodalomból, Svájc-ból, Svédországból és Törökországból érkezett árukereslet. Dánia és a Német Birodalom ajánlott árut. Képviselőnek ajánlkozás Bulgáriából, Dániából és Svédországból érkezett.

Érdekes könyv jelent meg az Egyesült Államok zsidókérdéséről

**Négy százaléknyi zsidóság a nemzeti vagyon
63 százalékát tartja kezében**

Newyork, július hó.

Óriási vita robbant ki Amerikában W. M. Kiplinger nemrég megjelent „Washington is like that” című könyve miatt, amely végre-valahára tárgyilag-os szempontok alapján dolgozza fel az Egyesült Államok zsidó kérdését. A statisztikai hivatal főtájkára volt éve-ken át Kiplinger, így hát adatainak valódiságát senki se merj kétségbevon-ni, személyét azonban olyan durva tá-madások érték a newyorki zsidóság ré-széről, hogy végül is kénytelen volt igénybevenni a Chicago Tribune védel-mét. „Már megirták rólam, hogy ma-gam is hitehagyott zsidó vagyok, s bosszúból teregettem ki a zsidóság sta-tisztikai adatait” — mondja a Chicago Tribune-nek adott nyilatkozatában. — „Más lapok azt írták, hogy nevem után itélve nyilván német származású vagyok, tehát könnyen felderíthető, miért vállalkozom ilyen veszélyes náci propagandára. Ezennel közlöm, hogy családom már a XVI. században itt élt Amerika földjén, résztvevünk nyugati meghódításában, amerikai öntudatomat tehát nem támadhatja senki. De bárki lennék is, a hivatalosan összegyűjtött adataim fölött se szállhatna vitába senki. Nem vonom vissza könyvem állításait, s ezennel megállapítom, hogy igenis az Egyesült Államok népességé-ből ma már négy százalék a zsidó. Ha viszont az amerikai nemzeti vagyon el-osztását elemezzük, könnyen megál-lapíthatjuk, hogy a négy százalék keze-ben tartja az Egyesült Államok nem-zeti vagyonának mintegy 56-63 száza-lékát. A Social Security Board ellen-őrizte adataimat, s úgy tudom, ez a

hivatalos amerikai intézet se jutott más megállapításra. Ha tehát mégis támad-nak, azt kell hinnen, hogy az igazság gyűlöletes fogalomná vált Amerika-ban...” A magunk részéről csak annyit tartunk Kiplinger nyilatkozatával kap-csolatban említésre méltónak, hogy Paul Maury, az amerikai fajkérdés egyik legkitűnőbb ismerője is csatlako-zott Kiplinger állításaihoz s teljes mér-tékben igazolta a „Washington is like that” megállapításait. Kiplinger min-denesetre uttörő munkát végzett, ő dolgozta fel elsőnek az amerikai zsidó-ság statisztikáját. A múltban ugyanis szigorú rendeletek tiltották az Egyesült Államok egyes népeinek kérdését fesze-getni. Kortűnet vagy kortűnet — nem tudjuk, de mindenesetre érdekes, hogy az antiszemizmus első szenvedélyes hullámának átcsapása után az Egye-sült Államok is komolyan, tudományos alapon kezd foglalkozni a zsidókérdé-sel.

Szolgáltatásos gyógyszer-tárak:

I. CSOPORT:

ARANYKERESZT gyógyszer-tár, Grót Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martinovich) 16-32.

KORONA gyógyszer-tár, Hitler Adolf-utca 1. (Dr Rác Rezső) 13-76.

DIANA gyógyszer-tár, Ghillányi-u. 10. (Sebestyén A.) 32-58.

SZENT ISVTAN gyógyszer-tár, Mik-száth Kálmán-utca 52. (Dr Raáber A.) 14-44.

Mit kell tudni a sertés forgalmáról és házi levágásáról

1944 február 28-ig kell megvételre felajánlani a beszolgáltatási kötelezettség alá eső sertést

Nagyvárad thj. város polgármestere 3856—1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. Közellátásügyi Miniszter Or a 111.300—1943. K. M. számú rendelete alapján értesitem a város közönségét, hogy folyó évi július hó 1-től kezdve hivott sertés, továbbtartás, hizlalás céljára vásárolt legalább 20 kg. súlyú sovány sertést, olvasztott sertésszirt, sertéshajat, zsirszalonnát, sózott szalonát, baromfi zsirt, baromfi hajat (továbbiakban zsiradékok) valamint sertés feldolgozásából származó hús és konzervipari termékeket a következő feltételek mellett lehet forgalombahozni, illetőleg értékesíteni:

A gazdálkodó a zsirbeszolgáltatási köteleesség teljesítésére szánt hizott sertést 1944. évi február hó 28. napjáig köteles a vásárlásra jogosított személynek megvételre felajánlani, vagy a miniszterium által megállapítandó másdon, későbbi szállításra lekötni. A vágási engedély alapján levágott sertégek után beszolgáltatandó 3 kg. zsiradékot a vágástól számított 8 nap alatt köteles a kijelölt zsiradékgyűjtőnek beszolgáltatni. A beszolgáltatási kötelezettség teljesítésére szánt minden egyéb zsiradék és sertés (szopós, vagy süldő) a vásárlásra jogosult személynek 1944. június 30. napjáig bármikor felajánlható megvételre.

I. A beszolgáltatási köteleesség teljesítésére szánt sertéseket a gazdálkodó:

- vásárlásra jogosított kereskedőnek vételre felajánlhatja.
- ha a sertéseknek a piacra szállításáról saját költségére és veszélyére maga gondoskodik, a budapesti piacon országos kereskedő útján, az Állatforgalmi Központ, mint szövetkezet (Budapest, V., Aulich-u. 8.) a továbbiakban: Központ; (által meghatározott egyéb piacokon pedig közvetlenül a Központ útján bizományban értékesíthetik;
- a Központ által kiadott sertésvételi utalvány alapján bérhizlattatónak átadhatja;
- továbbtartásra, vagy hizlalásra szolgáló sovány sertéseit a közellátási kormánybiztos által kiadott sertésvásárlási engedéllyel (102.800—1942. K. M. számú rendelet 16. §-a) rendelkező személynek eladhatja.

A beszolgáltatásra szánt zsiradékot a közellátási zsirgyűjtőnek kell átadni.

II. A közellátási zsirgyűjtő köteles a hozzá beszállított zsiradékot, ha az a közfogyasztásra alkalmas, gondosan kezelni és idegen anyagoktól mentes telenhelyen azonnal átvenni és az átvétel helyére hatóságilag megállapított nagykereskedő árán kifizetni.

III. A kereskedő köteles a vételt a gazdálkodó gazdakönyvébe bevezetni és arról egyidőre a Központ által rendszeresített nyomtatványon vételi jegyet pontosan és a valóságnak megfelelően négy példányban kiállítani. Ha a gazdálkodó a sertést bizományi eladás útján értékesítette, a vételt a gazdálkodó gazdakönyvébe nem a bizományként eljáró kereskedő, hanem — a gazdálkodó jelöléseivel — a nyilvántartó hatóság jegyzi be. Bizományi értékesítés esetén a vételi jegyet a bizományosként eljáró országos kereskedő köteles kiállítani.

A vételi jegyet a gazdálkodó és a kereskedő (bizományi értékesítés esetén a

gazdálkodó érdekében bizományosként eljáró országos kereskedő és a sertést megvásároló jogosított vevő) aláírják.

Vételi jegy csak a ténylegesen megvásárolt és átvett sertésről az állítható ki; a vételre vonatkozó előzetes megállapodásról vételi jegyet kiállítani nem szabad.

A vételi jegy első példányát a kereskedő (bizományi értékesítés esetén a bizományosként eljáró országos kereskedő) köteles a gazdálkodó nyilvántartó hatóságnak megküldeni. A második példányt a marhalevel átadása alkalmával köteles a kereskedő a marhalevel kezelőnek bemutatni, aki annak alapján a marhalevelet átírja, a vételi jegyet hivatalos bélyegzőjével és aláírásával elátja és a marhalevelhez csatolva visszaadja a kereskedőnek. A kereskedő ezt a példányt a sertés marhaleveléhez csatolva a Központ által meghatározott eladási helyre köteles megküldeni. Ez a példány szolgál a 9. §-ban előírt vágási ellenőrzés céljára. A vételi jegy harmadik példányát a kereskedő köteles a gazdálkodónak átadni, a negyedik a kereskedőnél marad.

A közellátási zsirgyűjtő köteles a beszolgáltatott zsiradék mennyiségét a beszolgáltató gazda könyvébe bejegyezni és arról a Központ által rendszeresített nyomtatványon vételi jegyet pontosan és a valóságnak megfelelően négy példányban kiállítani. A vételi jegy első példányát a zsirgyűjtő köteles a beszolgáltató lakóhelye szerint illetékes közellátási elöljáróságnak (polgármesternek) megküldeni. A közellátási elöljáróság (polgármester) a vételi jegy alapján ellenőrzi az előírt zsirbeszolgáltatási köteleesség teljesítését és a vételi jegyet megküldi a beszolgáltató nyilvántartó hatóságának. A második példányt a közellátási zsirgyűjtő a zsiradék beküldésével egyidejűleg az egyenlősítő üzemnek köteles megküldeni, a harmadik példányt pedig a beszolgáltatónak átadni. A negyedik példányt a zsirgyűjtőnél marad.

IV. Azok a közületek és üzemek, amelyek beszolgáltatásra kötelezett gazdálkodóval sertések bérhizlalására szerződést kötöttek, az így hizlalt sertéseket csak a Központ által a Közellátásügyi Miniszter úr utasítása alapján kiadott átvételi utalvány ellenében vehetik át.

V. Az átvételi utalványt a Közellátásügyi Miniszter úrtól a Központ útján írásban kell kérni. A kérelemben meg kell jelölni az átvenni kívánt sertések darabszámát, elkészülésének időpontját, a szerződésben kikötött alsó súlyhatárokat, valamint a hizlalt nevet, nyilvántartó hatóságát és gazdakönyvének számát. A kérelemhez a bérhizlalási szerződés eredeti példányát csatolni kell.

VI. A gazdálkodó saját háztartási és gazdasági szükségletére csak a polgármester által kiállított tartási igazolvány alapján vághatja le.

A kereskedő az általa megvásárolt sertést csak a Központ rendelkezései szerint és csak előállapotban hozhatja forgalomba.

A Közellátásügyi Miniszter úr állapította meg, hogy a kereskedők által megvásárolt, valamint az átvételi utalványok ellenében átvett sertésekben a honvédség szükségleteinek, valamint — törvényhatóságokként — a polgári la-

kosság ellátására és egyéb célokra havonként hány darab sertés használható fel.

A Központ kirendeltsége a megállapított sertések számának megfelelő sertésvágási utalványt, bocsát két példányban a törvényhatóságok rendelkezésére.

A törvényhatóság első tisztviselője a rendelkezésére bocsátott sertésvágási utalványokat hatósága területén a városok között szétosztja.

VII. Vételnél a polgármester a sertésvágási utalványt két-két példányban a jogosított húsiparosnak kiadja. A polgármester a húsiparos nevét és lakóhelyét, valamint a jogosítványának sorozatszámát az utalvány mindkét példányán feljegyzi és mindkettőt hivatali pecsétjével és a kiállítását végző tisztviselő aláírásával látja el.

VIII. A húsiparos a sertést a vágási utalványon feltüntetett kereskedőnél az ott megjelölt helyen veszi át. A húsiparos köteles a kereskedőnek a sertésvágási utalvány első példányát, a kereskedő pedig a húsiparosnak a marhalevelet és a vételi jegy ahhoz csatolt példányát átadni. A sertést a sertésvágási utalvány átvételével nélkül átadni, illetőleg a marhalevelét és a vételi jegyet nélkül átvenni nem szabad.

A húsiparos a sertés levágásakor köteles a húsvizsgálónak a marhalevellel együtt a vételi jegyet és a sertésvágási utalvány második példányát átadni. A húsvizsgáló csak olyan sertés levágására adhat engedélyt, amelyre vonatkozólag a húsiparos a vételi jegy egy példányát és a sertésvágási utalvány második példányát átadta.

A húsvizsgáló a vételi jegyeket a vonatkozó sertésvágási utalvány másodpéldányával összekapcsolva, összegyűjti és hetenként minden hétfői napra a Központ kirendeltségének megküldi.

Továbbtartásra, vagy hizlalásra szolgáló sertésvásárlásra engedélyt — kizárólag gazdálkodók részére — a közellátási kormánybiztos a Közellátásügyi Miniszter által meghatározott területre, a közellátásügyi miniszter által megszabott keretben adhat. A sertésvásárlási engedélyt a megvásárlásra engedélyezett sertésekre összesen, vagy — az engedélyt kérő kívánására — darabonként kell kiállítani. Az engedélyen fel kell tüntetni annak keltét, a vásárlásra jogosult nevét, nyilvántartó hatóságát, gazdakönyvének számát, a vásárlásra engedélyezett sertések darabszámát és minőségét (malac vagy süldő) továbbá azt a területet, amelyen a vásárlás történhetik. A malacra szóló vásárlási engedélyt 20—40 kg-os, a süldőre szóló engedélyt 41—60 kg-os sertéseknek a beszolgáltatási köteleesség teljesítésére beszámítás mellett történő megvásárlására jogosít.

A vásárlási engedély alapján eszközölt vásárlás alkalmával a vásárlásra jogosult köteles a vásárlási engedélyt a marhalevel írásakor a marhalevel-ke-

zelőnek átadni — aki az engedélyen a vásárolt sertések számát, minőségét (malac, vagy süldő), az eladó nevét bejegyzí, a bejegyzést aláírásával és a város pecsétjével látja el.

Ha a vásárlási engedély alapján a jogosult a sertést megvásárolta, köteles a vételt az eladó gazdakönyvébe bejegyezni és az eladónak a vásárlási engedélyt átadni.

Ha a haszonbérlet a haszonbérbeadónak természetbeni haszonbér fejében szolgáltat sertést, vagy zsirt és a beszolgáltatási köteleességének teljesítésére beszámítani kívánja, a haszonbérbead-

FERENC JÓZSEF

KESERŰVIZ

köteles a lakóhelye szerint illetékes polgármesternél jelentkezni és bejelenteni, hogy a sertés átvételének napját követő hónap 1. napjától számított egy évig a háztartásához tartozók zsirjegyre, illetőleg zsirellátásra igényt nem tarthatnak. A közellátási elöljáróság a bejelentés tudomásulvételéről igazolást állít ki, amelyen feltünteti azoknak a személyeknek a számát, akik a zsirjegyről, illetőleg a zsirellátásról lemondottak.

Az említett igazolást olyanok részére szabad kiadni, akik beszolgáltatási köteleességgel nincsenek megterhelve.

A haszonbérbeadó az említett igazolást a sertés átvételkor átadja haszonbérletének, aki azzal nyilvántartó hatóságnál jelentkezik. A nyilvántartó hatóság az igazolást bemutatási záradékkal látja el és minden azon feltüntetett személy után 100 búzaegységet számít be a haszonbérlet zsirbeszolgáltatási köteleességének teljesítésébe.

Megállapították a burgonya árát

Nagyvárad thj. város polgármestere 3857—1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Ertesítem a város közönségét, hogy a város területén további intézkedésig a Burgonya Egyesülés az újburgonya árát a következőkben állapította meg:

termelő fogyasztónak 41 filliért árúsíthatja,

Kereskedő és piaci árus termelőtől nagyváradj és Biharvármegyei paritásában 38 filliért vásárolt újburgonya kg-ként fogyasztónak 42 filliért adhatja, el kg-ként,

a Belsőföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés Nagyvárad vásártéren mázsánként 43.35 pengőért árúsíthatja,

Kereskedőknek és a kereskedők az új vásárolt (Metesz) burgonyát fogyasztónak 50 filliért adhatja kilogrammonként.

Nagyvárad, 1943. július 7-én.

Dr Gyapay s. k.
h. polgármester

Katolikus Kör és „Mátyás” étterem teraszán

Szilágyi D. 5. Kiváló cigányzene szórakoztat
Izletes konyha! Kiváló italok!
Menü rendszer!

Tel.: 18-50

SPORT

Hatalmas mezőny indul az NSE vasárnapi versenyén

Nagy érdeklődés nyilvánul meg az izgalmasnak ígérkező vadalok iránt

Beérkeztek a nevezések és holnap délután fél négy órai kezdettel indul a verseny. Holnap az Erzsébet-ligeti pályán rajthoz áll az ország minden számottevő atlétája. Színesebb lesz a viadalt a hölgy-atléták — ugyancsak országos versenyének — közbeiktatott versenyszámai is.

Az NSE nagy körültekintéssel összeválogatott versenyrendező gárdája alaposan felkészült, hogy gördülékenyen peregjenek a számok és így élvezetes legyen a verseny.

Az országos atlétikai verseny holnap délután, pontosan fél 4 órakor kezdődik. A versenyek sorrendje a következő:

I. csoport: 800 m. síkfutás (I. osztály), rudugrás (II. III. osztály). Női magasugrás (I. II. osztály).

II. csoport: 100 m. női síkfutás előfutamai (I. II. oszt.). 100 m. síkfutás (I. oszt. férfi). Gerelyhajítás (I. II. oszt.). Távolugrás (II. oszt.).

III. csoport: 1500 m. síkfutás (II. oszt.). Magasugrás I. II. oszt.). Női távolugrás (I. II. oszt.).

IV. csoport: 100 m. férfi síkfutás döntő. 100 m. női síkfutás döntő. Sulylökés (I. II. oszt.). 400 m. gátfutás (I. oszt.). Hármassugrás (I. II. oszt.).

V. csoport: Kalapácsvetés (I. II. oszt.). 3000 m. síkfutás (I. oszt.). 4x100 m. női és 4x400 m. férfi váltó-

futás.

Az atlétikai verseny végén a Debreceni EAC kitűnő kosárlabda csapata a nagyváradi NSE KISOK kombinált csapatával bemutató mérkőzést tart.

Kik indulnak a nagyváradi atléták közül?

100 m.: Bartha, Böröcz, Koppány, Öri, Zrupkó. 800 m.: Gáll. 1500 m.: Gáll, Nagy J. 3000 m.: Gáll, Juhász, Nagy J. 4x400 m.: Krupka (?), Gáll, Nagy J., Juhász, Zrupkó, Öri. Magasugrás: Osztopányi, Bartha, Gáll, Bondár, Pálinkás. Távolugrás: Böröcz, Gyimessy, Majtényi, Zrupkó. Rudugrás: Bertóthy. Hármassugrás: Gyimessy, Majtényi, Janza. Gerelyhajítás: Janza, Krupka. Sulylökés: Janza, Réz, Osztopányi. Kalapácsvetés: Lerchner, Janza. A hölgyek versenyén: Magasugrásban: Oláh Irma, Oláh Ida, Suhovszky Éva. Köveskuthy Alexandra. Távolugrásban: Oláh Irma, Oláh Ida. 100 m.: Oláh Ida. 4x100 m.: Szabó Anna, Oláh Ida, Farkas Magda, Oláh Irma.

Az NSE vezetősége felhívja a versenyrendezőség figyelmét, hogy vasárnap délután 3 órakor, az atléták pedig fél 3-kor pontosan jelenjenek meg a pályán.

Rádió-műsor:

8.15 Hírek.
8.30 Összinté beszéd.
9.00 Unitárius istentisztelet. Igét hirdeti Lőrinczi László.
10.00 Református istentisztelet. Igét hirdeti Muraközy Gyula.
11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Szt. Domonkos-rendi plébániatemplomból. A szentbeszédet Kúhár Flóris bencés házfőnök mondja.
12.15 Leventeműsor.
12.55 Az Operaház zenekara.
13.45 Hírek.
14.00 Művészlemez.
15.00 A Földművelésügyi Miniszterium rádióelőadásorozata.
15.45 Magyar nóták.
16.30 Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven.
17.00 A német birodalmi rádió műsorából.
17.25 Szemere Klára csevegése.
18.10 Közvetítés a Hungári parkból.
19.00 Barabás Sári csevegése.
19.10 Dániel Ernő zongorázik.
19.30 Saád Béla csevegése.
19.55 Kék Duna mentén.
20.00 Hangkép a vasárnap sportjáról.
21.25 Berliini Filharmonikusok.
21.40 Hírek.
22.15 Ki mit szeret?

HÉTFŐ, JULIUS 12.

Budapest I.

5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt baltársi rádiószolgálat.
6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Székesfővárosi Tűzoltózenekar.
11.15 Lalo Gordonkaverseny.
11.40 Chugyik Pál előadása.
12.10 Rendőrzeenekar.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt baltársi rádiószolgálat.
14.00 Weidinger Ede szalonzenekara.
15.00 Délutáni muzsika.
15.30 Makkay László dr. előadása.
15.55 Szórakoztató zene.
17.00 Vályi Nagy Géza verseiből ad elő.
17.15 Melles Béla zenekar.
17.50 Magyar írók találkozója Kolozs-

várt.

18.15 Tarka délután a Hungária parkból.
19.50 Operaházi zenekar.
21.20 Szalonötös.
22.35 Magyar nóták.
23.30 Francia dalok.

KEDD, JULIUS 13.

Budapest I.

5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt baltársi rádiószolgálat.
6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Sovinszky László szalonzenekara.
11.15 Operarészletek.
11.40 Divattudósítás.
12.10 Az I. honvédegyalozred zenekara.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt baltársi rádiószolgálat.
14.00 Orlay tánczenekar.
15.00 Tánceze.
15.50 Gyermekek délután.
17.00 A Hungária park műsorából.
18.00 A Hungária park tánczenekara.
19.00 Zengő századok.
19.50 Magyar dalsokor.
20.50 Etédi muzsák.
21.20 Pertis Pál cigányzenekara.
22.10 Tánccsámok.
23.10 Hanglemezek.

Budapest II.

18.30 Mezőgazdasági félóra.
19.00 Székesfővárosi Zenekar.

SZERDA, JULIUS 14.

Budapest I.

5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt baltársi rádiószolgálat.
6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Zenekari művek.
11.15 Sallay Józsa énekel.
11.40 Nyáry Andor elbeszélése.
12.10 Országos postászenekar.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt baltársi rádiószolgálat.
14.00 Szórakoztató zene.

15.00 Budapest honvéd őrzászlóalj zenekara.
15.30 Fábrián István dr. felolvasása.
17.00 Egészségügyi Kalendárium.
17.10 Horváth János cigányzenekara.
17.35 Barsi palócok. Közvetítés.
18.00 Honvédműsor.
19.00 A Rádió hangversenydobóján.
20.00 Hosszú ének.
20.20 Se szó, se beszéd — muzsika.
22.10 Vidák József cigányzenekara.
22.50 Szórakoztató zene.

Budapest II.

10.00 Rádióbránd két részben.
20.10 Járdányi Pál néprajzi előadása.
20.30 Felolvasás hanglemezekkel.

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 15.

Budapest I.

5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt baltársi rádiószolgálat.
6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 A rádiózenekar műsorából.
11.15 Banyák Kálmán hegedül.
11.40 Külföldi híradó.
12.10 Illiczky László szalonzenekara.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt baltársi rádiószolgálat.
14.00 Pertis Jenő cigányzenekara.
15.00 Roósz Emil szalonegyüttese.
16.00 Dr. Pataky Mária előadása.
17.00 Rádiózenekar.
17.50 Cervantes elbeszélése.
18.20 Magyar nóták.
19.00 Holéczy-együttes.
19.35 Képek a múltból és jelenből.
20.05 Hangképek a stockholmi svéd-magyar atlétikai mérkőzésről.
22.25 Nagy mesterek, örök művek.

Budapest II.

19.00 Dr. Kopp Jenő előadása.
19.20 A Waldbauer—Kerpely vonosné-

APRÓHIRDETÉSEK

Állást nyee

Jóírásu kezdő tisztviselő felvételi. Ajánlatokat kér Kovács Antal, Telekí-
u. 9. 372

Cukrászleányt felvesszünk azonnalra. Mátyás Etterem, Szilágyi Dezső-utca 5.

Megbízható bejárónőt azonnalra fel-
vesz Grünvald, Magyar-u. 1. 382

Házmestert, középkorut gyermektele-
lent keresek. Dr. Miskowszky Jenő, Szt.
János-utca 41. 380

Szabóságához gépészetket, kézimunkáso-
kat felvesz Kollinger János, Tisza Ist-
ván-út 21. 379

Női konfekció munkában gyakorlott
segédet és varróleányt felvesz Szegedy,
Szent János-u. 88. 378

Könyvelésben és pénztárkezelésben jár-
tas fiatal tisztviselőt felvesszünk mar-
gittai fiókunkhoz. Nagyváradi Takaré-
pénztár. 369

Adás-vétel

Tangóharmonika 120 basszusos eladó.
Varga, Szent Anna-u. 33. 290

48 basszusos tangóharmonika új ál-
lapotban eladó. Cim a kiadóban. 373

37 és 38-as férfi félcipőt megvételre
keresek. Cimet a kiadóhivatalba ké-
rek. 370

Kombinátszoba, konyha, rekamier el-
adó. Verő asztalos, Kapucinus-utca 11. 306

Kombinált szoba, rekamierek, konyha
butorok. Kapucinus-u. 11. asztalosnál. 368

Sárgacsövű vajbobot minden mennyi-
ségben vásárol a Vegyi- és Élelmiszer-
ipari r. t., Anyos Pál-u. 2-6. Telefon
12-31. 387

Hordókat veszek új és használt jó
állapotban. Cimeket mennyiség megje-
lölésével „Hordó” jellegre kiadóba. 386

Eladó 3 darab alig használt afrik
matrac. Cim kiadóban. 381

Mély fehér gyermekkeszi eladó. F.
deklódnj Pál-u. 7. 389

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és min-
dennemű fergek irtását 38 évi gyakor-
lattal vállalja. Varga, Danko Pista-utca
6. Telefon 27-56. 313

Nikotin, szappan, rézgálicpótló, levélte-
tű ellen permet. — Szacsay-u. 17, pin-
cében. 268

Paragázzal poloskát, molyt, petét
mindenholi felelősséggel irtja, Csutorás
Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Jó házikoszt kihordásra is kapható. M.
tyás Etterem, Katolikus Kör. 25

Könyvelést, könyvek felfektetését, vezé-
tését, ellenőrzését, szervezését, adóvek
helyességének felülvizsgálását szakszerűen
és lelkiismeretesen intézi Tóth Gizella
könyvelési irodája, Hlatky Endre-utca 3.
II. em. 7. 257

Lakás

Összkomfortos, ötszobás házban a vá-
ros legjobb központjában (örök lakás)
eladó. Jelinek, Telekí-u. 2. 377

Elcserélném pestkörnyeki 2 szobás,
kertes lakásomat hasonló ittenivel. Er-
deklódnj: Rád-u. 23. 384

Ingatlan

6-10 jaratig malmot bérelnék jó bú-
zatermő vidéken, vagy kisebb malmot
megvennék. Vizimalmok előnyben. —
Sztankovits Béni malombérlő. Hegy-
közujlak. 383

Ötszáz négyzetméteres házhelyek, új
parcellázásból eladók. Kitűnő tőkebe-
fektetés. Jelinek ingatlaniroda, Telekí-
utca 2. 376

Magánházak, bérházak, telkek, föld-
birtokok eladók. Kölesonok betáblázás-
ra kaphatók. Jelinek ingatlaniroda, Te-
lekí-utca 2. 375

Kiosztott házhelytulajdonos társaink,
kérjük, hogy az Agrártelkekről
intézkedő új kormányrendelet Jelinek
Géza bizottsági elnökünk ingatlaniro-
dájában, Telki-u. 2. betekinthető. Ba-
lázs Jenő, Bondár Mihály bizottsági ta-
gok. 374

Eladó 3 szobás összkomfortos magán-
ház azonnal beköltözhető. ára 50 ezer
pengő. Másik 2 üzlettel 2 szobás össz-
komfortos lakással, ház azonnal bekö-
ltözhető 56 ezer pengő. Tatayné, Szigi-
geti-u. 12. 388

Kisebb tőkék

biztos elhelyezésére 300 m² kö-
rülbeli parcellák, amelyek előtt a
kolozsvári aszfaltozott országot
halad, eladók. Villanyvilágítás,
közmvűvek bevezetve. Darabon-
ként 10.000 pengő, kedvező fi-
zetési feltételek. Bővebbet: dél-
előtt. 11-1-ig Szilágyi Dezső-
utca 30. ajtó 1. 379

Oktatás

Szabó Ferenc GYORSIRO. és
GÉPIRÓISKOLÁJA, Nagyvárad,
Sal Ferenc-utca 12. (Eng. szám
3329/1941.-42.) Vidékieknek vasúti
kedvezmény. — Telefon: 29-78.

Egyetemi hallgató, polgárista fiúk —
és lányok — javító vizsgára való elő-
készítést felelősséggel vállalja. Cimet a
kiadóba kér. 323

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda Rt.
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t.
kőrtorgógépén. Nagyvárad, Szilágyi
Dezső-utca 5. szám